

Nr 4 1959

41 ÅRG.

UPPLAGA 13.800 EK.

BRANDKÄRS- *tidskrift*

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 21 36 06 - POSTGIROKONTO NR 4870

Redogörelse

för

SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUNDS

verksamhet 1958

Centralstyrelsen för Svenska Brandkärernas Riksförbund får härmed avge berättelse över förbundets verksamhet under år 1958.

Vid årsskiftet 1958/1959 var 2.265 kårer anslutna till Riksförbundet och dess länsförbund. Medlemsantalet är något mindre än tidigare år, beroende på sammanslagning av brandkårer.

För år 1958 beräknas sammanlagda beloppet av brandskadeersättningar uppgå till omkring 125 miljoner kronor mot 105 miljoner kronor år 1957 och 140 miljoner kronor år 1956. De redovisade siffrorna ger vid handen, att Svenska Brandkärernas Riksförbunds och dess länsförbunds verksamhet bör bedrivas i om möjligt intensifierad omfattning. Trots att deltagarantalet i de olika kurserna och diskussionsdagarna varit stort, bör än större anslutning i fortsättningen eftersträvas. Under året har en ny typ av kurs, informationsdag för brandstyrelseledamöter, prövats. De upplysningar och redogörelser, som härvid lämnats, har tagit sikte på att orientera denna kategori om lagar och förordningar, som berör brandförsvaret, samt brandmateriel, alarmering m. m.

Under året har i vägtrafikförordningen införts det tillägget, att den som har till yrke att framföra utryckningsfordon skall inneha trafik-

kort, — därest Kungl. Maj:t så förordnar. Styrelsen anser, att trafikkort icke är det lämpligaste kompetensbeviset för detta ändamål. Åtskilliga för en utryckningsförelse ovidkommande kompetensfordringar har uppställts för dem som vill erhålla trafikkort. Ett särskilt "utryckningsförelsekort" med tonvikt på körkompetensen torde vara att föredraga. Vidare kan ifrågasättas om deltidanställd personal har till yrke att framföra utryckningsfordon. Rekryteringssvårigheter föreligger redan nu på många håll vid kårer med deltidanställd personal, och en försämring av läget torde bli följden, om Kungl. Maj:t förordnar om trafikkort. Förbundsdirektören har haft ett flertal kontakter i denna viktiga fråga med Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen. Sälunda har byråchefen G. K. Ekberg i nämnda styrelse vid årets konsulentmöte ställt sig till förfogande som diskussionsledare i hithörande frågor. Styrelsen följer den fortsatta utvecklingen uppmärksam.

Materielvärden har Riksförbundet i åtskilliga år propagerat för. Den har så småningom blivit avsevärt förbättrad. Ännu återstår dock mycket, innan läget är fullgott. Pumpkontrollen, vilken redovisas senare i denna redogörelse, har fortsatt i samma utsträckning som tidigare.

På riksförbundets initiativ igångsattes med

början år 1949 över hela landet industribrandbefälskurser avseende industribrandbefälets utbildning. Sista gången en dylik kurs hölls var år 1955. Hittills har ca 450 industribrandchefer genom deltagande förvärvat kompetens motsvarande brandchefskurs kat. III. Sedan den ursprungliga upplagan av kursbrev för den teoretiska delen av utbildningen förbrukats, har en ny upplaga färdigställts, varvid kompletteringar vidtagits till följd av såväl det förebyggande som det släckande brandförsvarets utveckling. Arbetet härmed har av olika skäl fördröjts. Med tillfredsställelse kan riksförbundet nu konstatera, att brevkursen är klar, och att utbildningen åter kommit i gång i ett samarbete mellan Statens Brandskola och Svenska Tarifföreningen. Omsättningen på industribrandbefälsbefattningarna är stor, och det från industrihåll påtalade behovet av underlag till dylika kurser, torde nu vara fyllt.

Gemensamt med Svenska Brandskyddsföreningen har styrelsen under året avgivit yttran-

de till Konungen över upprättat förslag angående bl. a. organisation och utbildning inom civilförsvaret.

Årsmötet 1958 avhölls i Uppsala den 8—9 maj. Svenska Brandbefälets Riksförbund hade även förlagt sitt årsmöte till samma tid och plats. Under huvudrubriken "Kommunal samverkan inom brandförsvaret" hölls uppskattade föredrag av brandchef N. Grönvall, Göteborg, sekreterare F. Kaijser, Svenska Landskommunernas Förbund, samt försäkringsaktuarierna I. Sternberg och G. Benktander, Stockholm. I dessa föredrag framfördes starka krav på att i samband med den pågående överarbetningen av brandlagen skulle verkställas vissa särskilda undersökningar, s. k. operationsanalys, av vårt nuvarande brandförsvaret. Sedan erforderliga medel på initiativ från Svenska Brandkårens Riksförbund ställts till förfogande har 1954 års brandlagsrevision beslutat, att sådan operationsanalys skall komma till stånd. Arbetet härmed har påbörjats.

Centralstyrelsen har utgjorts av:

Landshövding A. Nordenstam, ordförande,
 Direktör E. Lindbohm, v. ordförande
 Direktör S. Fryklund, kassaförvaltare
 Riksdagsman R. Anderberg
 Brandchef E. Carlsson
 Brandchef M. Fellén
 Brandchef N. Grönvall
 Rektor S. Hultqvist
 f. d. Brandchef E. Jansson
 Direktör H. A:son Moberg
 Kapten F. Rosenberg
 Direktör A. Amell

vald t. o. m.	förbundsmötet	1961
"	"	1960
"	"	1960
"	"	1961
"	"	1961
"	"	1959
"	"	1960
"	"	1960
"	"	1959
"	"	1959
"	"	1961

Suppleanter:

Brandchef A. Bergdahl
 Direktör A. Hilding
 Brandstyrelseordförande O. Källgren
 Direktör S. Runius
 Brandchef B. Thorell
 Direktör W. Thorelli

vald t. o. m.	förbundsmötet	1961
"	"	1960
"	"	1960
"	"	1961
"	"	1959
"	"	1959

Verkställande utskottet har utgjorts av:

Landshövding A. Nordenstam, ordförande
 Direktör E. Lindbohm
 Direktör S. Fryklund
 Brandchef N. Grönvall
 Kapten F. Rosenberg

Arbetskommissionen, som handhar tekniska frågor samt utbildnings-, litteratur- och standardiseringsärenden, har haft följande sammansättning:

Brandchef N. Grönvall, ordförande
 Brandkapten G. Bergström
 Förbundsdirektör A. Hegen
 Brandkapten F. Ramqvist
 Brandchef E. Ström

Centralstyrelsen har under året haft tre, verkställande utskottet två och arbetskommissionen två sammanträden.

Under året har suppleanten i Centralstyrelsen, brandstyrelsens ordförande i Mölndal, A. Melander, avlidit.

Kansliet omfattar fyra tjänstemän: förbundsdirektör Arne Hegen (sekreterare i centralstyrelsen), brandkapten Fred Ramqvist (sekreterare i arbetskommissionen), kassörskan Aino Taliveer och kanslibiträdet Carola Uhl. Kansli-lokalerna är belägna Jakobsgatan 14, Stockholm, med telefon 10 50 25 och 21 36 06.

Centralstyrelsen har haft tillfredsställesen att för förtjänstfullt arbete inom brandförsvaret utdela följande belöningar:

Riksförbundets förtjänstmedalj i guld till direktör A. Hedén, Alingsås, brandchef A. Leijonhufvud, Linköping och brandchef E. Ström, Uddevalla.

Förtjänstecken i guld till 155 personer och i silver till 112 personer.

Brandbolagens eldsläckningsplakett i brons till Traryds brandkår och AB Atvidaberg — Facits industribrandkår. Plaketten för förmåligt släckningsarbete har därmed sedan instiftandet år 1943 utdelats till 133 brandkårer.

Brandkärstidskrift.

Förbundets publikation "Brandkärstidskrift" har under året utkommit med 12 nummer.

Upplagans storlek har uppvisat en fortsatt ökning och var under verksamhetsåret 13,600 ex. I ökad omfattning har kommunerna prenumererat på tidskriften för brandstyrelsens och brandkårens medlemmar. Redaktör och ansvarig utgivare är alltjämt brandchef A. Ekberg, Brandkåren, Norrköping.

Genom expeditionen har utbyte av tidskrifter ägt rum med följande föreningar och organisationer: Dansk Brandinspektörförening, Dansk Brandvaernekommité, Djurvännernas Riksförbund, Folk och Försvar, Svenska Försäkringsbolags Riksförbund, die Landesfeuerwehrländer Niedersachsen und Schleswig-Holstein, Nederlandsche Vereniging van Brandweercorrespondenten, Norsk Brannvern Forening, Oslo Brandcorps Forening, Sveriges Civilförsvarsförbund, Comité Technique International du Feu, Svenska Röda Korset, Svenska Stadsförbundet, Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Landskommunernas Förbund, Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund och die Österreichische Feuerwehr. Vidare skedde tidskriftsutbyte med Brandmännen, Fire, Fire Protection, Gjallarhornet, Kontakt med Krigsmakten och Palontorjunta.

Konsulentverksamheten.

Följande personer har under året tjänstgjort som brandkonsulenter:

Brandchef N. Österberg, Södertälje, Stockholms läns Brandkårsförbund
 Brandchef A. Samuelsson, Solna, Stockholms läns Brandkårsförbund
 v. Brandchef E. Kylberg, Uppsala, Uppsala läns Brandkårsförbund
 v. Brandchef G. Winell, Eskilstuna, Södermanlands läns Brandkårsförbund
 Brandchef A. Leijonhufvud, Linköping, Östergötlands Brandkårsförbund
 Brandchef A. Ekberg, Norrköping, Östergötlands Brandkårsförbund
 v. Brandchef I. Knutsson, Norrköping, Östergötlands Brandkårsförbund
 v. Brandchef G. Suneson, Jönköping, Jönköpings läns Brandkårsförbund
 f. d. v. Brandchef F. Davidsson, Växjö, Kronobergs läns Brandkårsförbund
 Brandchef A. R. Florin, Kalmar, Kalmar läns Brandkårsförbund
 Brandchef T. Jacobsson, Visby, Gotlands läns Brandkårsförbund
 Brandchef A. Bergdahl, Karlskrona, Blekinge läns Brandkårsförbund
 Kapten F. Rosenberg, Eslöv, Skånska Brandkårsförbundet
 Brandchef B. Lind, Landskrona, Skånska Brandkårsförbundet
 Brandchef E. Castler, Halmstad, Hallands läns Brandkårsförbund
 Brandmästare O. Johansson, Halmstad, Hallands läns Brandkårsförbund
 Brandmästare A. Lilja, Mölndal, Göteborg och Bohus läns Brandkårsförbund
 Brandchef E. Ström, Uddevalla, Göteborg och Bohus läns Brandkårsförbund
 Brandkapten K. E. Nilsson, Göteborg, Göteborg och Bohus läns Brandkårsförbund
 Brandchef Y. Engkvist, Trollhättan, Älvsborgs läns Brandkårsförbund
 v. Brandchef R. Brodell, Borås, Älvsborgs läns Brandkårsförbund
 Brandchef S. Hultman, Skövde, Skaraborgs läns Brandkårsförbund
 Brandchef G. Wendel, Karlstad, Värmlands läns Brandkårsförbund
 Brandchef K.-M. Grönlund, Örebro, Örebro läns Brandkårsförbund
 v. Brandchef K. E. Lindberg, Västerås, Västmanlands läns Brandkårsförbund
 Brandkapten G. Renneus, Västerås, Västmanlands läns Brandkårsförbund

Brandchef G. Lundgren, Falun, Dalarnas Brandkärsförbund
 v. Brandchef B. Karling, Gävle, Gävleborgs läns Brandkärsförbund
 Brandchef V. Tell, Härnösand, Västernorrlands läns Brandkärsförbund
 Brandchef V. Bjertén, Sundsvall, Västernorrlands läns Brandkärsförbund
 v. Brandchef A. Jönsson, Östersund, Jämtlands läns Brandkärsförbund
 f. d. Brandchef E. Jansson, Luleå, Norrbottens läns Brandkärsförbund

Härjämte har ett stort antal biträdande konsulenter deltagit i förbundets arbete. Konsulenterna har liksom tidigare stått till brandkärernas förfogande för råd och anvisningar. Besök, vanligen i samband med övning, har avlagts vid kärerna av brandkonsulenterna och deras biträden. Antalet besök har uppgått till 2.495. Av industriernas ca 650 till förbundet anslutna brandkärer har 536 erhållit besök av brandkonsulent. Vidare har 496 pumpar provats vid industrialläggningar. Specifikation av besöken återfinnes i bilaga.

Det sedvanliga konsulentmötet hölls detta år i Örebro den 28—30 oktober. Vid mötet hölls bl. a. följande föredrag, åtföljda av diskussioner.

"Industribrandförsvaret och konsulentarbetet" av brandkapten K.-E. Nilsson, "Strålförareregler" av vice brandchef K. E. Lindberg, "Direkteldade varmluftaggregat" av ingenjör H. Ernberg och "Vägtrafikförordningens nya bestämmelser" av byråchef K. G. Ekberg. Svenska Skifferolje AB hade härjämte ordnat ett intressant "brandspel", där skilda slag av bränder i kondenserad petroleumgas och dess bekämpande visades. Därjämte lämnades i flera föredrag orientering om distribution, förvaring och installation av dylik gas m. m.

Kontrollen av brandpumpar.

Under året har utförts prov av 3.152 brandpumpar. Förbundet har lämnat betydande bidrag till denna verksamhet. Antalet utförda prov framgår av bilagd tabell.

Utöver dessa prov har länsförbunden genom riksförbundets förmedling utfört prov på större delen av Statens Järnvägars brandpumpar.

Protokollen från provningarna har bearbetats inom riksförbundets kansli. Därvid har kunnat konstateras, att vid provningstillfället var 12 % av pumparna i behov av omfattande reparation. Det kan icke anses tillfredsställande att var 8 pump är i så dåligt tillstånd att en släckningsaktion kan bli utan verkan.

Ännu har förbundet icke kunnat uppfylla sitt ursprungliga önskemål om årlig provning

av alla pumpar. Detta beror till största delen på ekonomiska svårigheter. Det är önskvärt att förbundets ekonomi så förbättras att ett större antal pumpar kan provas årligen. Därmed skulle pumparna mera allmänt kunna få bättre prestationsförmåga och större tillförlitlighet.

Förlaget.

Omslutningen av förlaget, som tidigare var betydande, har ytterligare ökat. Sålunda har ca 14.500 broschyrer och 600 bildband sålts under året. Räknestickan har utgivits i en tredje omarbetad upplaga. Dessutom har — i vissa fall efter omarbetning — nya upplagor av flera av förbundets skrifter tryckts. Bildbandet "Strålförareregler" har färdigställts. Vidare har i samarbete med AB Gasaccumulator inspelats filmen "Genom rök och vatten med AGA-divator". Tillkomsten av filmen hälsas med tillfredsställelse och tacksamhet. I arbete fanns vid årets slut två bildband och fem broschyrer på det släckande området. Vidare har underhandling påbörjats med Tekniska Nomenklaturcentralen m. fl. om eventuell utgivning av en brandteknisk ordlista. Senaste register över broschyrer och bildband finns infört i Brandkärtidskrift nr 1/1959.

Standardiseringen av brandmateriel

Arbetet med standardisering av brandmateriel har under år 1958 liksom tidigare bedrivits i Sveriges Mekanförbunds (SMS) regi och där närmast av dess specialkommitté nr 36, Brandmateriel. I denna kommitté har förbundet fyra representanter. Bidrag har lämnats till denna verksamhet i enlighet med tidigare utfästelser. Det tidigare uppgjorda arbetsprogrammet har följts. Det har visat sig att undersökningar och provningar i flera fall krävts för att få erforderligt underlag för det fortsatta arbetet. Förslag till standard har färdigställts för motorsprutor och vass brandarmatur. För strålrör och tryckslang har ännu blott försöksstandard kunnat föreslås beroende på att ytterligare provningar måste verkställas.

Utbildningsverksamheten.

Kursverksamheten har under året varit synnerligen livlig. Riksförbundet har liksom tidigare ekonomiskt stött denna verksamhet. Inom flera länsförbund har dessutom en eller flera diskussionsdagar för brandbefäl och brandkårer varit anordnade. I samband med länsförbundens årsmöten har i allmänhet hållits kurser av mindre omfattning, ett eller flera föredrag, diskussioner i skilda ämnen och demonstrationer av brandmateriel. I 15 fall har förbundets tjänstemän deltagit med föredrag och diskussionsinledningar. Omfattningen av verksamheten framgår av bilagan.

Riksförbundets ekonomi.

Brandförsäkringsinrättningarna har liksom förut i betydande omfattning understött brandväsendet, främst på landsbygden. De totala släckningskostnadsersättningar, som från brandförsäkringshåll godkänts under år 1958 har sålunda uppgått till 1.193.895 kronor. Härav har till kommunerna direkt utbetalats 955.116 kronor, till riksförbundet 124.588 kronor och till länsförbunden 114.190 kronor. Dessa senare jämte vissa betydande belopp, som länsförbunden erhållit från lokala försäkringsinrättningar, har använts i brandförsvarsfrämjande syfte,

framför allt för kursverksamhet och pumpkontroll. Beträffande riksförbundets ekonomi i övrigt hänvisas till bilagda redogörelse.

Brandförsäkringsväsendets s. k. riksbolag lämnar alltjämt förbundet ekonomiskt stöd genom anslag. Dessa har dock detta år liksom de närmast föregående avsevärt nedsatts av skäl, som skildrats i 1956 års styrelseberättelse, varigenom vissa inskränkningar i förbundets verksamhet icke kunnat undgås. Frågan om beskattning av bolagens anslag har ännu icke lösts. Emellertid har av "Skattelagssakkunniga" i december 1958 till finansdepartementet avlämnats ett förslag om sådan ändring i skattelagstiftningen, att "inländsk försäkringsanstalt må åtnjuta avdrag för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, förening eller sammanslutning för understödande av verksamhet med syfte att förebygga skador, som falla inom den av försäkringsanstalten bedrivna försäkringen". Ändringen föreslås skola äga tillämpning redan med avseende å det beskattningsår, för vilken taxering verkställes i första instans år 1959.

Centralstyrelsen uttalar sin stora tacksamhet till myndigheter, landets brandkårer och brandförsvarets huvudmän, brandförsäkringsinrättningar, brandkonsulenter och alla andra medhjälpare för under året visat intresse, personliga insatser och ekonomiskt stöd.

Stockholm i mars 1959

Allan Nordenstam

| Arne Hegen

Konsulent-, kurs- och pumpkontrollverksamheten 1958.

Länsförbund	Antal kårer	Antal konsulentbesök	Antal pumpkontroller	K u r s e r		Släckande brandförsvär		Diskussionsdagar	
				Förebyggande brandförsvär Antal	Delt.	Antal	Delt.	Antal	Delt.
B	138	62	0	1	16	1	21	—	—
C	63	54	39	—	—	2	23	—	—
D	83	75	195	—	—	5	86	—	—
E	130	135	208	2	35	1	75	—	—
F	86	44	132	—	—	1	30	4	65
G	78	80	174	1	38	1	21	1	60
H	103	102	226	—	—	5	91	7	278
I	21	9	15	1	75	—	—	1	50
K	57	131	91	—	—	5	96	11	595
L—M	255	578	497	9	427	17	349	11	867
N	51	76	90	—	—	2	36	3	175
O	107	93	156	—	—	2	180	4	234
P	148	105	190	—	—	12	257	1	55
R	66	37	92	—	—	1	24	1	40
S	119	170	55	2	40	3	160	2	35
T	90	90	88	—	—	—	—	—	—
U	54	30	104	—	—	6	119	1	6
W	120	117	187	—	—	6	111	1	60
X	103	107	75	—	—	—	—	—	—
Y	105	111	148	—	—	3	100	1	40
Z	81	78	133	1	24	—	—	1	30
AC	88	0	10	—	—	—	—	—	—
BD	117	211	247	2	31	1	16	2	42
	2.263	2.495	3.152	19	686	74	1.795	52	2.632

År	Antal kårer	Antal konsulentbesök	Antal pumpkontroller	Förebyggande brandförsvär Antal	Delt.	Släckande brandförsvär Antal	Delt.	Diskussionsdagar Antal	Delt.
1957	2.300	2.744	3.266	23	541	48	1.200	42	2.219
1956	2.312	2.656	3.392	21	777	74	1.724	37	1.953
1955	2.334	2.695	3.183	13	345	51	1.427	23	858
1954	2.306	2.467	2.753	18	445	43	1.029	23	1.646
1953	2.252	2.558	1.943	11	277	51	1.152	44	2.025

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att granska Svenska Brandkårens Riksförbunds räkenskaper för verksamhetsåret 1958, hava denna dag fullgjort detta uppdrag och få härmed avgiva följande berättelse.

Räkenskaperna äro förda med den största noggrannhet, fullständigt verifierade och i allt överensstämmande med däröver upprättade vinst- och förlust- samt utgående balansräkning.

Räkenskaperna och bokslutet äro kontrollerade av härför särskilt anlitad auktoriserad revisor.

Vi hava tagit del av Centralstyrelsens protokoll och hava däremot intet att erinra.

Då revisionen ej givit skäl till anmärkning, få vi tillstyrka ansvarsfrihet för såväl styrelse som kassaförvaltare för den tid revisionen omfattar.

Stockholm den 19 mars 1959

T. Wiklander

K.-H. Håkansson

T a b l å

över Svenska Brandkårens Riksförbunds räkenskaper 1958.

Balansräkning den 31 december.

<i>Tillgångar</i>	1957		1958
Fordran mot säkerhet av inteckning	40.000:—		40.000:—
Obligationer, (nom. 55.000:—)	47.000:—		47.000:—
Inventarier	0:—		0:—
Broschyrer m. m.	6.000:—		16.000:—
Preliminär skatt	2.196:—		2.334:—
Fordringar	14.271: 05		12.194: 38
Kassa, postgiro och bankräkningar	<u>132.808: 14</u>		<u>100.085: 03</u>
	242.275: 19		217.613: 41
<i>Skulder</i>			
Brandförsäkringsverkets gåvofond	25.000:—		25.000:—
Reserverade medel för pumpkontroll	4.360: 43		0:—
Reserverade släckningskostnadsbidrag från föregående år	181.269: 72	149.638: 49	
disponerat under året	<u>142.986: 28</u>	<u>141.742: 80</u>	
	38.283: 45	7.895: 69	
Släckningskostnadsbidrag influtna under året	<u>111.355: 04</u>	<u>124.588: 63</u>	132.484: 32
Andra reserver	422: 80		422: 80
Förutbetalda prenumerationsavgifter	4.924:—		5.338:—
Förutbetalda årsavgifter	15:—		15:—
Förutbetalda personliga avgifter	0:—		0:—
Innehållna källskatteavdrag	3.979: 31		4.230:—
Interimposter	33: 20		46:—
Diverse räkningsskulder	13.132: 56		10.815: 89
Skatteskulder	4.493:—		2.985:—
Balanserade medel	39.276: 40	36.276: 40	
J. nedskrivning å obligationer	<u>3.000:—</u>	<u>0:—</u>	<u>36.276: 40</u>
	242.275: 19		217.613: 41

Inför årets pumpkontroll

1. **AVLÄS** pumpens kondition enligt provningsprotokollet.
2. **DELGIV** pumpskötarna resultatet av pumpkontrollen.
3. **JUSTERA** pumpen enligt provningsprotokollet

Glöm ej föra pumpjournalen!

Vinst- och förlusträkning för år 1958.

Intäkter

Kåravgifter	33.060:—
Personliga avgifter	1.352:—
Överskott vid försäljning av trycksaker m. m.	6.563: 65
Räntor	8.882: 62
Anslag:	
Statsbidrag	5.000:—
Försäkringsbolagens anslag	25.414: 77
I föregående års bokslut avsatta medel för pumpkontroll	4.360: 43
Disponerade släckningskostnadsbidrag	1.174: 28

226.376: 27

Kostnader

Avlöning till förbundsdirektör och kanslipersonal	83.708: 92
Pensionskostnader	19.173: 12
Resekostnader för styrelse och revisorer	6.395: 05
Resekostnader för kanslipersonal	10.730: 28
Telefon, porto och frakter	5.330: 46
Expeditionskostnader	10.085: 47
Inventarier	2.125: 75
Årsmötes- och sammanträdeskostnader	4.746: 83
Nettokostnad för medaljer och diplom	1.633: 21
Skatter	1.581:—
Diverse omkostnader	3.258: 90
Utredningar	5.471: 65
Arbetskommissionen	719: 40
Stipendier	1.600:—
Konsulentmötet	6.703: 03
Nettokostnad för tidskriften	9.729: 27
Andel i kostnader för film	4.159: 93
Kursverksamhet	16.564:—
Utbetalningar för pumpkontroll	32.660:—

226.376: 27

Inkomst- och utgiftsstat för år 1959 för Svenska Brandkärnans Riksförbund.

Inkomster:

Medlemsavgifter, försäljning av litteratur, räntor, diverse inkomster	50.000:—
Statsbidrag	3.000:—
Bidrag från försäkringsinrättningar ..	25.000:—
Från föregående år balanserade släckningskostnadsbidrag från försäkringsinrättningar	132.484:—
Brist att tackas med reserverade medel	21.516:—

232.000:—

Utgifter:

Avlöningar	85.000:—
Pensionskostnader	20.000:—
Stipendier	2.000:—
Övriga utgifter för exp. ävensom styrelsens och kansliets reseersättningar ...	48.400:—
Arbetskommissionen och utredningar ..	9.000:—
Tidskriften	9.000:—
Konsulentverksamheten	7.000:—
Kursverksamheten	20.000:—
Bidrag till länsförbunden	31.600:—

232.000:—

Den perfekta brandslangen måste tåla höga temperaturer gnistregn och glöd *

Angus

RRL

FIRE FIGHTER

är tålig och beprövad

SYNTEISK FIBER ÄR KÄNSLIG

★ för höga temperaturer — därför ligger den värdefulla Teryleneväften i RRL FIRE FIGHTER belt inbäddad i en isolerande varp av bomull, som är långt mera resistent. Bomullen är specialbehandlad mot röta och mycket slitstark.

GÖR SJÄLV ETT ENKELT PROV

genom att med en upphettad metallstång eller dylikt bränna slangen under några sekunder. Om provet kan göras på slang under tryck — så mycket bättre. Ni kommer att finna resultatet övertygande och även kunna konstatera, varför vi håller så styvt på

VÄVARMERAD INNERBELÄGGNING

Denna motstår nämligen i sig själv ett avsevärt tryck även om ytterslangen skulle bli svårt bränd eller skadad på annat sätt.

RRL-slangen tillverkas även med ytter slang helt av syntetisk fiber och med utvändigt beläggning av plast för specialändamål där resistens mot syror, alkalier, oljor etc. är det primära kravet.

Men även här är den inre beläggningen vävförstärkt enligt vår patenterade metod.

ANGUS-REDDAWAY COMPANY AB

Tel. 56 21 30 (växel) Telegr. adr. ANGUSWAY-STOCKHOLM
Postadr.: NÄSBYPARK (invid Stockholm)

NYTT PÅ JEEPFRONTEN

Ny **LAND-ROVER** med 77 HK motor, vackrare linjer på hytt och kaross, se bilden, samt många andra finesser, totalvikt 2.500 kg.

Ny frambyggd **WILLYS-OVERLAND** med 105 HK motor, stort materielutrymme, totalvikt 3.200 kg. Bilden visar vår typ med förlängd hytt.

Båda dessa typer äro mycket lämpliga som slangutläggare.

GÖR EN FÖRFRAGAN HOS OSS OCH MEDDELA EDRA ÖNSKEMÅL!

Kort leveranstid Billiga priser. Patenterad slangutläggare.

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB

HALMSTAD

Tel. 133 33

NYHETER från BRISSMANS

Vår patenterade **SLANGUTLÄGGNINGSLADA** tillverkas numera i alla önskade storlekar för jeepar, brandbilar och bogserbara slangkärror. Bogserbara slangkärror med **TORSIONSFJÄDRING** tillverkas även.

Vid inköp av slangutläggningslådor så se till att Ni får en **BRISSMANLADA**, ty den är den enda som kan lägga ut slang i uttryckningsfart. Den betjänas endast av bilföraren. Se även till, att licens- och patentnummer 153065, finnes anbringat på lådan, ty eljäst är den ej laglig.

TELELUX en ny stavlampan med laddbart batteri, obegränsat antal uppladdningar, batteriet insättes direkt i en vanlig väggkontakt för växelström. Helt syrefritt varför kontakter och hylsor håller, — det enda som förbrukas är glödlampan.

Begär pris och närmare upplysningar från

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB

HALMSTAD

Telefon 133 33

Om radioaktiviteten

Det är intressant att iaktta den verksamhetsförskjutning, som håller på att ske vid våra yrkesbrandkårer. Begreppet brandstation innebär snart detsamma som hjälp- och katastrofcentral. Varje utvidgning av arbetsområdet ställer emellertid nya krav på personalen. Vi måste veta, vad det är vi ger oss i kast med. Annars hotar ond bråd död. Föreställ dig t. ex. en vattensläckning i ett ställverk under spänning. Den galenskapen gör vi nu inte, ty vi känner elektricitetens verkningar.

Ett nytt tänkbart hot i kanske just vår yrkesutövning är den av olyckor frisläppta strålningen från radioaktiva isotoper eller i reaktor-anläggningar. Därmed har vi mött en företeelse, som till sin natur är så häpnadsväckande, att jag tror det är nödvändigt med elementära kunskaper om atomerna, för att vi rätt skall tillägna oss innehållet i ifrågakommande säkerhetsföreskrifter.

Atommodellen.

Om vi försöker betrakta ett litet föremål med blotta ögat, finner vi strax, att skärpan växer intill ett visst minimiavstånd (10—20 cm). Innanför detta område når icke vårt övbevärnade öga. Men om vi kunde närma oss objektet o begränsat, t. ex. genom något fantom-instrument, och ändå hela tiden se klart, skulle vi så småningom börja skönja en egendomlig värld utan varje spår av likhet med den vi lämnat. Jo, *något* bekant kunde vi kanske upptäcka, men endast under förutsättning att all rörelse i denna främmande omgivning avstannade: Vi skulle se myriader av solsystem, lika tomta som planeternas, uppbyggda på samma vis. Omkring en väldig kärna (solen) kretsar på oerhörda avstånd partiklar, s. k. elektroner, motsvarande planeterna. Detta system kallar vi en atom. Proportionerna kan vi få ur en bild, där kärnan är ett äpple. Elektronernas storlek motsvaras då av ett knäppnålshuvuds. Denna kärnsatellit finner vi emellertid icke någonstans i närheten av kärnan, nej, här gäller andra mått. Minst en kilometer avlägset kretsar den. Vill vi se nästa solsystem, närmaste grann-atom, ligger det flera tiotal eller hundratals kilometer bort.

Elektronen kretsar kring kärnan med ofattbara hastigheter: Tusentals och tiotusentals kilometer i sekunden. Hur många omlopp den

därvid hinner göra varje sekund i den atomära dimensionen ligger utanför vår fattningsförmåga; siffror skulle icke säga oss något. Nu vet vi, att en roterande kropp måste "hållas" av en kraft mot centrum för att icke lämna sin omloppsbana (jämför med en släggkastare). Ju snabbare rotationen är, desto starkare måste centralkraften vara. I atomen orsakas den av elektriska laddningar. Kärnan är positiv och elektronen bär negativ laddning. Därför påverkar de varandra med en attraktionskraft, som håller den senare kvar i sin bana. Av rotationshastigheten följer, att laddningarnas styrka är utomordentligt (miljontals volt/cm). De bildar i förening med själva rotationsrörelsen ett slags energiskal, vilket man först i vår tid lyckats genomtränga. En trubbig bild får vi, om vi jämför med två cykelhjul, det ena långsamt, det andra mycket hastigt roterande. Försöker man sticka en käpp genom hjulen, lyckas det betydligt lättare i det långsammare. Nu kanske du börjar ana den schematiska atommodellen: En kärna, omgiven av ett ogenomträngligt skal, som i verkligheten består av rotationspartiklar, vars varvtal måste skrivas med siffror följda av femton nollor. Och glöm inte proportionerna (äpple, knäppnålshuvud, kilometerradie). Trots att hela atomen således har enorma dimensioner i jämförelse med kärnan (den är ju egentligen endast ett slags energiskal), är den mycket liten. Kunde vi lägga atomer i en lång rad, skulle det behövas mer än 50 miljoner för att nå genom prickens över detta i.

Grundämnena.

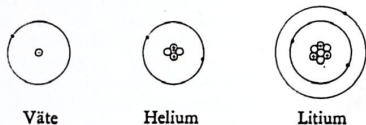
Det finns över 100 olika slags atomer. De skiljer sig från varandra genom det *sätt*, på vilket de uppbyggs, inte genom materialet; det är märkligt nog samma slags "byggstenar" i alla atomer. Olikheter i konstruktionen ger oss de olika grundämnena, följaktligen lika många som atomfamiljerna, över 100. Ett grundämne är alltså någonting, som är uppbyggt av en viss typ atomer, och det är denna typ som bestämmer grundämnets kemiska egenskaper. Av de flesta grundämnena finns olika varianter, s. k. isotoper, för vilka atomkärnorna är olika.

Den minst koplicerade av alla atomer tillhör grundämnet väte, vilket som bekant är en gas. Kärnan består av en enda, positivt laddad

kropp och omkretsas av blott en elektron med lika stor men negativ laddning, som fullständigt neutraliserar kärnladdningen och gör hela atomen elektriskt neutral i förhållande till sin omgivning. Väteatomens kärna kallas *proton*. Lagg namnet på minnet, ty det återkommer i hela den följande framställningen.

Nästa grundämne, nr 2, är helium (också en gas). Kärnan består av två stycken laddade väteatomkärnor, protoner. För att neutralisera dessa skulle då behövas två stycken elektroner, och så är också fallet: Kärnan omkretsas av två sådana partiklar med samma banradie, vilket betyder, att de ligger i samma energiskal. Men det finns ytterligare två partiklar i själva kärnan. Dennas protoner har närligen laddningar av samma slag, ur atomär synvinkel sett fruktansvärda till sin styrka. Repulsionskraften blir mycket stor. Funnes icke något slags bindemedel, skulle de flyga isär med oerhörd kraft, och jag kan redan nu antyda, att det är just vad som sker vid en kärnklyvning. Som sammanhållningsmedel fungerar två stycken *oladdade* protoner, man kallar dem *neutroner*. Heliumatomen väger således fyra gånger så mycket som väteatomen; från elektronernas ringa vikt kan vi bortse; elektronvikten är endast 1/1850 av protonens (eller neutronens).

Grundämne nr 3 heter litium. Det är en metall. Dess kärna har tre protoner och fyra neutroner. Det behövs tydligen mera "bindemedel", då kärnladdningen växer. Enkel addition säger oss att denna atom är sju gånger så tung som väteatomen. Man säger att dess *atomvikt* är 7. De tre protonerna (positiva kärnkropparna) neutraliseras av tre elektroner. Den tredje av dessa får emellertid inte plats i den inre energinivån, utan bildar ännu ett skal utanför det förra.

Schematiska modeller av de tre första grundämnas atomer. Figurerna återger icke de relativa atomradierna. ⊕ = proton. ⊗ = neutron. ○ = elektron.

Så fortsätter atomernas uppbyggnad. Varje ny proton i kärnan kräver en motsvarande, neutraliserande elektron och minst en, ibland två bindande neutroner. Också det nya rotationskal, som påbörjas med litium, utfylles redan efter ytterligare sju elektroner, och nivå nr tre börjar utbyggas. Ju större kärnan växer,

desto fler elektronhöjen omger den sig med. Så har t. ex. ett av de största atomkomplexen, uranatomen, inte mindre än sju dylika skal uppbyggda av tillsammans 92 elektroner (negativa rotationspartiklar). Här inser vi också, att kärnan måste innehålla lika många protoner (positiva kärnkroppar), 92 st. Som bindemedel fungerar 146 neutroner. Atomvikten erhåller vi som summan av 92 och 146, alltså 238. Grundämnet numreras 92, d. v. s. efter antalet protoner. Vi känner för närvarande endast ett tiotal ämnen med högre nummer.

Sammanfattning: Atomkärnan består av protoner och minst lika många neutroner, oftast fler. Neutroner och protoner är lika tunga och bestämmer tillsammans den s. k. atomvikten. Runt kärnan kretsar elektroner till samma antal som kärnans protoner. Är antalet större än två, roterar de i olika energinivåer, som vi kallar skal. Atomens storlek avgöres av skalen.

Kemi.

Jag skall helt kort nämna något om de kemiska processerna för att klargöra skillnaden mellan sådana och kärnreaktioner. En atom kan förlora eller tillföras elektroner (negativa rotationspartiklar). Tar man bort en elektron ur skalet, är det en motsvarande proton (positiv kärnkropp), som inte neutraliseras, och hela atomen blir positiv. Skulle den därvid råka på en atom, som genom en extra elektron (en negativ överskottsladdning) själv blivit negativ, förenar de sig till följd av elektrisk attraktionskraft. Så bildas t. ex. salter. Det kan också hända, att de på något vis delar på en eller flera elektroner. Utan att gå längre in på kemins domäner kan vi sammanfatta, att det vid alla kemiska processer är elektroner i de reagerande atomernas yttersta skal, som blir ett slags gemensam sammanhållande egendom. Brand, explosioner, matmältningsprocesser, förgiftningar, allt är kemiska reaktioner och alltså baserade på "elektronaffärer", om uttrycket tillåtes. Vid allt detta berörs icke den någonstans inne i djupet av atomen befintliga kärnan. Den är oförändrad.

Olika slag av strålning.

Vi har nu nått dithän, att det liksom inom astronomi blir nödvändigt med ett enklare sätt att uttrycka stora eller mycket små tal.

Talet 1.000 skrives på detta vis 10^3 , där 3:an betyder antalet nollor. 7.000 tecknas 7×10^3 ,

Jonsereds linneslang med 2 blå ränder

I FRÄMSTA LEDET UNDER 100 ÅR

Se här de egenskaper som placerar Jonsereds linneslang i främsta ledet idag likaväl som för 100 år sedan:

- Tät, slitstark
- Stort sprängtryck
- Smidig, lättböjlig
- Mjukbehandlad — ingen blötläggning behövs, risken för överkan på ny slang mindre
- Effektiv impregnering mot röta
- Krympt

Dimensioner: 25, 32, 38, 51, 63 och 76 mm

NYHET!

JONSEREDS
TERYLENE-SLANG

- med invändig plast-beläggning
- Absolut tät — även vid höga tryck
 - Fullständigt okänslig för röta
 - Hittills öppnådd styrka — tack vare terylene i varp och väft
 - Enastående slitstyrka
 - Stelnar ej i kyla, motståndskraftig mot värme
 - Påverkas ej av olja och ackumulatorsyra
 - Överträffat mjuk och smidig — torr som våt
 - Extra lätt
 - Ekonomisk — kräver ett minimum av slangvård

Dimensioner: 38, 63 och 76 mm

Auktoriserade återförsäljare:

Brissmans Brandredskap AB, Halmstad, AB Henrikssons Brandredskap, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall - Jönköping, Odenius AB, Göteborg, AB Pumpindustri, Göteborg - Stockholm

JONSEREDS FABRIKERS AB, JONSERED. Grundat 1833

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

Uniformseffekter
Föreningsmärken
Medaljer
Plaketter

C. C. SPORRONG & Co.

KUNGSGATAN 17

TELEFON 22 56 60

BOX 70 60 STOCKHOLM 7

alltså 7×1.000 . Ännu ett ex.: $5.000.000 = 5 \times 10^6$. Det var om stora tal. Vill man skriva 0,01, ser det ut så här: 10^{-2} , vilket betyder $\frac{1}{100}$ eller annorlunda uttryckt $\frac{1}{10^2}$. Du ser säkert sambandet.

Likaså inser du fördelen, om talet ser ut så här: 0,000.000.000.000.000.3. Man skriver det 3×10^{-16} . Och nu över till ämnet.

Det mest kända formerna av strålning är en form av elektromagnetisk vågrörelse. Vågornas karaktär kan vi åskådliggöra rätt bra med en bild: En lina, fäst i en vägg och vars fria ände vi rör i takt upp och ned. Vi ser, hur vågor vandrar fram längs linan. Våglängden är då givetvis avståndet mellan två närbelägna vågberg (eller vågdalar). De elektromagnetiska vågorna ha våglängder varierande från radiovågornas tusentals meter ned till den kosmiska

strålningens, som ligger under 10^{-11} cm.

Vår kropp uppfattar inte de långa vågorna. Det behövs ytterst känsliga instrument, radiatorer och förstärkanordningar, för att påvisa dem. Men då våglängden sjunkit nedom någon millimeter, har vi nått det infraröda ljuset eller värmeinstrålningen. Den är fullt iakttagbar genom vår känsel (område 10^{-1} till 10^{-4} cm) och orsakas av svängningsrörelser hos hela atomer.

Mellan 8×10^{-5} och 4×10^{-5} cm ligger det synliga ljuset. Verkningarna behöver jag inte orda om. Precis som våglängden är mycket kortare än värmets är också upphovet av smärre dimensioner. Det är inte längre hela atomer, som svänger, utan strålningen beror på elektronsprång mellan två ytterskal. Om nämligen atomen tillför energi, t. ex. genom att hela föremålet uppvärms till glödning, tillgodogör sig en del av glödmassans otal atomer detta så, att elektroner i det yttersta skalet lyftes ut i en ny nivå. Detta tillstånd varar endast tillfälligt, och då elektronen faller tillbaka igen, avger den tillförd energi i form av ljusstrålning.

Nedom våglängder på 10^{-5} cm ligger den osynliga, ultraviolettera strålningen: Område 10^{-6} till 4×10^{-5} cm. Var och en vet, att den inte är att leka med. Den som solbadat för häftigt, skriver säkert under på den saken.

Det är också ultraviolett ljus, som orsakar ögonskador vid svetsning.

Kroppen är således mycket sårbar för sådana ljusvågor. Och allvarligare blir det vid ännu kortare våglängder. Här möter vi nämligen röntgenstrålningen. Dessa strålar är synnerligen genomträngande, ju mer desto kortare deras våglängd är. Upphovet är liksom vid ljusstrålningen elektronsprång mellan olika energiskal. Skillnaden består i att dessa språng sker, icke i ytternivåerna, utan från de innersta skalerna. De energitillskott, som krävs för att åstadkomma detta, är relativt stora. Liksom elektronerna vid ljusstrålningen faller tillbaka till ursprungsskalet, sker också här ett tillbakafall. Och nu liksom då utsändes den tillförda energin som strålning, bara mycket energirikare, mer genomträngande. Och mycket farligare. Vi ser alltså, hur verkningarna hos strålning av olika slag växer med minskad våglängd. Samtidigt observerar vi också, hur strålningens orsak får sökas allt närmare atomkärnan. Vi har nu nått ända in till det innersta elektronskalet.

Det finns strålning, som emanerar från själva atomkärnan och som i allmänhet är kännetecknande för radioaktiviteten. Den kallas *gammastrålning*. Dess våglängd är ännu kortare än röntgenstrålningens (10^{-11} till 10^{-9} cm) och genomträngningsförmågan vida större. Den passerar relativt obehindrad genom de flesta atomer (ju tyngre atomerna är, desto effektivare kan de bromsa strålningen), tränger tvärs igenom trä, sten, betong, mänskliga vävnader och kan påvisas hundratals meter från källan. Där den verkar, slår den liksom röntgenstrålningen sönder molekyler i kroppens celler och kan sålunda förstöra dem. Eftersom våglängden är så oerhört kort, är gammastrålarnas energi större än någon av de tidigare beskrivnas och skadegörelsen i proportion därtill. Var och en inser, att intensitet och bestrålningstid måste vara relativt svag resp. kort, om vi inte skall skadas allvarligt av dem. För att uttröna orsaken till deras uppkomst, måste de behandlas i ett sammanhang, som faller under rubriken radioaktivitet.

Det finns ytterligare former av strålning från radioaktiva ämnen. De kan emellertid inte karakteriseras som elektromagnetiska vågrörelser utan närmast som en ström av partiklar med mycket stor hastighet. Också dessa fenomen är det lämpligt att behandla i följande avsnitt, som alltså bär rubriken radioaktivitet.

Forts. i nästa nummer.

Per-Olof Fägerholt.

Bild 1. I den täta vegetationen på bergssluttningarna ger bränderna en snabb spridning. Den ensamt lig-gande villan kunde inte räddas.

Bild 2. Genom att hålla vegetationen närmast villor-na fuktig kan de flesta hus räddas.

Bild 3. Caterpillars, som transporteras till brand-platserna på specialfordon, gör brandgator snabbt och effektivt.

Från parad

Av vice brand

Namn som Hollywood och Beverly Hills får väl de flesta av oss att tänka på filmstudios och flotta villor, där de stora filmstjärnorna bor. Där liksom på många andra platser i Los Angeles omgivningarna finns mycket riktigt verkliga lyxvillor i en underbart vacker natur. De höga bergen har mängder av dalgångar. I dessa såväl som på bergssluttningarna ligger husen vackert inbäddade i den täta buskvegetationen, som täcker bergen.

Planterade palmträd ger en välbehövlig skugga i denna del av U. S. A., där det efter svenska förhållanden är sommar året runt. Detta är trakter som man kan kalla ett paradiset.

Men paradiset kan bli ett helvete. Nästan varje år utbryter svåra bränder i buskvegetationen i bergen — bränder som lägger mycket stora områden i aska och som förvandlar villor till rykande ruinhögar.

Genom förebyggande åtgärder försöker brandkårerna hindra uppkomsten av bränder och spridningen till stora områden. Särskilda bevakningspatruller kör dagligen inom bergsområdena. Deras uppgift är bl. a. att kontrollera, att de personer som uppehåller sig i områden där tobaksrökning är förbjuden icke bryter mot detta förbud och att villaägarna icke eldar skräp på farliga platser. Bevakningsfordonen är utrustade med vattentank och de kan således ingripa mot mindre bränder.

Till andra förebyggande åtgärder hör permanenta brandgator genom vegetationen i bergen. Dessa gator är breda och underlättar be-

till helvete

af Sune Lardner

gränsningen. Det starka gnistregnet som följer med en brand i denna vegetation antänder dock ofta på brandgatornas läsidor. Till de mera originella brandspridarna hör vildkaninerna i bergen. Det förekommer att kaniner med brand i pälsen rusar över brandgatorna och antänder buskarna.

Som ytterligare exempel på förebyggande åtgärder kan nämnas dels speciella brandvägar som byggts i bergen för att möjliggöra framkomst för släckningsstyrkorna, dels mindre vattenreservoarer vid dessa vägar, där patrullfordonen och andra brandbilar kan fylla sina vattentankar.

Att bränderna trots dessa förebyggande åtgärder ibland får en katastrofal spridning har flera orsaker. Torkan får räknas till den främsta anledningen. Det är inte ovanligt med perioder upp till fem månader utan ett ordentligt regn och under vissa tider är luftfuktigheten mycket låg. En relativ fuktighet mellan 10—15 procent är inte ovanlig. Vegetationen är periodvis således helt uttorkad. Den växer tätt, vilket underlättar en snabb spridning. Uppför de ofta mycket branta sluttningarna går bränderna med explosionsartad hastighet och kan för den, som inte känner till förhållandena, bli verkliga dödsfällor. För många år sedan omkom således 28 män, som var sysselsatta med vägarbete i bergen, då de skulle ingripa mot en brand i en bergssluttning.

Hur svårbemästrade och farliga dessa bränder är bevisas även av att alltid ett antal brandmän måste föras till sjukhus för vård av bränn-

Bild 4. Terrängen är ofta svårframkomlig och gör materieltransporter besvärliga och tidsödande. Skallerormar hör till de mindre trevliga djur, som brandmännen ibland möter under släckningsarbetet.

Bild 5. Flygplan, som har specialtankar med vatten som blandats med natriumperborat, insätts på kritiska punkter. Här har branden boppat över en brandgata, varför "flygsläckning" insätts.

Bild 6. Helikopter används för rekognosceringsuppdrag men nyttjas ibland även för slangutläggning, som syns på bilden.

Bild 7. Vid nyårsbränderna totalskadades en brandbil medan en annan brandbil gick förarhytten utbränd.

Bild 8. Av de över 200 brandfordonen, som samtidigt var i aktion på de båda brandplatserna på nyårsnatten, utgjordes en del av civilförsvarets brandbilar, som särskilt inmönstrats. En kolonn av sådana fordon bar på bilden anlånt till en samlingsplats.

Bild 9. En provisorisk utspisningsplats. Elever från ungdomsvårdsskolor svarar vid alla större bränder för utspisningen av brandpersonalen.

skador, och att brandmateriel och t. o. m. brandfordon fått lämnas kvar då spridningen blivit alltför snabb eller reträttvägen avskurits.

Ett stort antal av bränderna i dessa trakter är anlagda.

På nyårsaftonen 1958 uppstod brand på två olika ställen i Los Angeles bergstrakter och de utvecklades till verkliga storbränder. En sammanlagd yta på 20 kvadratkilometer lades då i aska och 67 villor brann ned till grunden. Flera av dessa hus hade ett byggnadsvärde av en halv miljon svenska kronor. Ett 10-tal brandmän fördes till sjukhus för skador. Det tog två dygn att begränsa branden på det ena området medan fullständig begränsning på det andra området inte nåddes förrän efter fem dygn.

Bildserien berättar något om bränderna och kampen mot dem.

* * *

SUPERTYFON[®]

för brandalarm

Stor hörbarhet.
Ringa luftförbrukning.
Oberoende av elektrisk ström.
Drivas från fristående behållare eller befintlig tryckluftledning.

Begär prospekt
nr 480

KOCKUMS

MEKANISKA VERKSTADS AB • MALMÖ

GRUNDAT 1840

Ny svensk PULVERDIMSLÄCKARE
“PULVER-KUSTOS” typ 12
 (frostfri)

för brand i **ELDFARLIGA OLJOR** och
ELEKTRISKA HÖGSPÄNNINGSANLÄGGNINGAR

SNABB i funktion

FANTASTISK släckningsverkan
 Extra finkornigt specialpulver

LÄTT att hantera och omladda
 Kolsyretub med rattventil

Brandredskapsfirman

ODENIUS
 AKTIEBOLAG

Box 350

GÖTEBORG 1

Tel. växel 17 31 20

**- Elektro-
 Slangvättningmaskin**

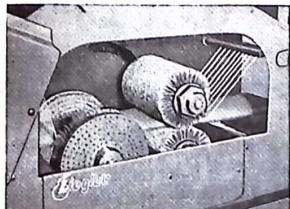
Nr 179 vilken bygger på över 30 års utvecklingsarbete är levererad bl. a. till:

ÖREBRO BRANDKÄR	LANDSKRONA BRANDKÄR
GÖTEBORGS BRANDKÄR	HEDESUNDA BRANDKÄR
SUNDSVALLS BRANDKÄR	SODERALA BRANDKÄR
KARLSTADS BRANDKÄR	ÄNGELHOLMS BRANDKÄR
LAXÅ BRANDKÄR	LUNDS BRANDKÄR
STRÄNGNÄS BRANDKÄR	ESKILSTUNA BRANDKÄR
PAJALA BRANDKÄR	MARINENS SKYDDSTJÄNSTSKOLA
SKÖNS BRANDKÄR	KORSNÄS AB, GÄVLE
ÄLVBYNS BRANDKÄR	SKF, GÖTEBORG
AVESTA BRANDKÄR	AB NYNÄS PETROLEUM,
BOTKYRKA-GRÖDINGE BRANDKÄR	NYNÄSHAMN
HUSKVARNA BRANDKÄR	

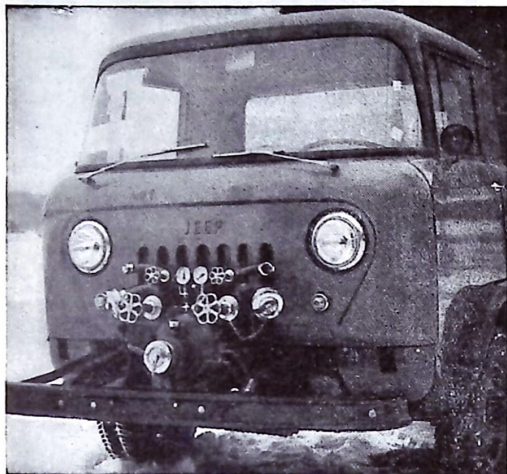
Levereras även för stationär placering med enbart bottenplatta och utan körställning.

Försäljning genom landets ledande brandredskapsfirmor. Informationer kunna även inhämtas från Zieglers verkrepresentant i Sverige

EWERT WILHELMSSON
 BRANDREDSKAP - VAGNHÄRAD Tel. 29
 AWG BAVARIA CEAG ZIEGLER
 då det gäller all slags brandmateriel

FRONTPUMPAR

för upp till 2600
lit/min vid 9 kg/cm²

Med avgasevakue-
ring, oljekylning och
synkroniserad kopp-
ling till motorn.

Kort leveranstid.

WILH. RUBERGS
Fabriks-Aktiebolag

L Å N G E B R O

Tel. Kristianstad

101 74 och 101 78

Larmrocken BRAGE,

SLITSTARK, VARM, VATTENTÄT.

LARMBYXOR i samma material.

ÖVERDRAGSBYXOR i svart kaki
konstruerade för snabbt pådrag,
krympfria.

UNIFORMSBYXOR av diagonal.

UNIFORMSMÖSSOR, båtmodell.

Begär prov som sändes till varje
brandkår utan förbindelse eller köp-
tvång.

Tillverkas och försäljes av

Brage Petterssons Klädesind.

Hjalmar Bergmans väg 168, ÖREBRO

Tel. (019) 12 21 48

Korrosions-
beständig
Lättmetall

AWG

Nr 530 vridbar
länsjektör för
matning med
smalslang

Nr 290 Källarsugkorg
med lågt genomström-
ningsmotstånd

EWERT WILHELMSSON
BRANDREDSKAP - VAGNHÄRAD Tel. 29
AWG BAVARIA CEAG ZIEGLER
då det gäller all slags brandmateriel

Badhotell i lågor

Natten till den 3 maj 1958 meddelades per telefon till polisstationen i Falkenberg, som är brand-ac, att eld utbrutit i barrskogen invid hotell Strandbaden, beläget c:a 3 km från stadens centrum. Inom ett par minuter voro två brandbilar på väg till platsen. Per radio från polisbilen meddelades, att det icke var skogen utan hotell Strandbaden, som antänts. Vid framkomsten till stranden visade det sig, att det stora hotellet redan var övertänt till mer än hälften.

Hotellbyggnaden, som var uppförd helt i trä med innerbeklädnad av huvudsakligen porösa träfiberplattor, hade en längd av c:a 120 meter med en brandmur, som sektionerade byggnaden 25 meter från sydöstra gaveln.

Bild 1.

Byggnaden låg på strandklitterna i sträckning- en nordväst—sydost. Inom ett område med låg planterad barrskog och gräsbevuxen mark, beläget nord och ost framför badhotellet och skilt från klitterna genom en väg och en öppen plats, ligger ett stort antal badstugor och mindre sommarvillor.

Vid brandtillfället rådde mycket kraftig västnordvästlig vind, varierande mellan 15 till 20 meter per sekund. Genom denna ogynnsamma vindriktning kastades ett intensivt gnistregn fram över barrskogsområdet och förorsakade ett stort antal gräsbränder. Det förelåg även mycket stor risk för gnistantändning i de i vindens riktning liggande byggnaderna inom barrskogen och längre bort.

Släckningens utförande.

Elden inom hotellbyggnaden hade vid brandkårens ankomst redan fått så stor omfattning,

att det var utsiktslöst att kunna rädda någon del av denna. Allt arbete inriktades genast på att begränsa elden genom att släcka de genom gnistantändning uppkomna gräsbränderna.

Den först anlända brandstyrkan gjorde försök att angöra en frontpump vid en brandpost, belägen 25 meter framför hotellbyggnaden invid de tre flaggstängerna, men bilen måste omedelbart, sedan brandposten blivit angjord, flyttas på grund av den intensiva strålningens värmen. En slangledning kunde dock utläggas till skydd för den närmast belägna skogen. Ytterligare en brandpost, belägen längre bort från branden, angjordes och slangledning- ar härifrån utlades till skydd för den närmast liggande bebyggelsen, bl. a. en mindre butiksbyggnad, som starkt utsattes för flygbränder. Med den övriga tillgängliga personalen från brandkåren insattes två motorsprutor i norra och två motorsprutor i södra änden av det stora vattenfyllda stenbrottet i Knölaberget och därifrån utlades slangledningar med jeep dels i barrskogen och dels ned mot Strandbaden. Brandpersonalen räckte dock icke på långt när till för att täcka det vidsträckt, av gnistregnet hotade området, varför genom polisens hjälp alla åskådare anmodades att biträda vid släckningen av de bland badstugorna i småskogen nedfallande flygbränderna. En jeep med en s. k. Lenna-kärra körde runt inom området och släckte ett stort antal av dessa små bränder.

För att erhålla ytterligare hjälp inkallades reserbrandstyrkan genom stadens civilförsvartsfon- er.

Det inrapporterades då, att en uthusbyggnad med halmtak, belägen c:a 500 m öster om brandplatsen, antänts av ett nedfallande brinnande flak och snabbt övertänts. En polisman, som befann sig i närheten iakttog, hur flygbranden föll ned på taket, men hade ingen möjlighet att undanskaffa densamma, innan taket var övertänt. Denna brand hann även sprida sig till en intilliggande sommarbostad och ödelägga denna. Sedan en brandavdelning, bestående av en brandbil med vattentank, dirigerats till platsen, kunde branden här begränsas till de nämnda byggnaderna.

Inför det oerhörda hot mot hela strandbebyggelsen, som denna sekundärbrand, en halv

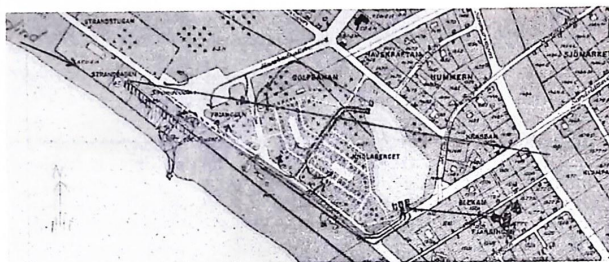

Bild 2.

kilometer från hotellbranden, utgjorde i den hårda vinden, begärdes förstärkning från Slöinge och Halmstads brandkårer samt av militärpersonal från I 16 i Halmstad. Med det stora uppådd av brandmän, militärer och frivilliga, som härigenom kunde insättas, lyckades man förhindra eldens vidare spridning i skogen och bland bebyggelsen. Badhotellet kunde däremot till någon del räddas. Så snart risken för vidare utbredning av branden avlägsnats, kunde brandkåren dock övergå till att dämpa elden i hotellbyggnaden.

Skador.

Det sammanlagda värdet av brandskadorna uppgår till c:a 1.000.000 kronor. Ehuru branden åstadkom denna stora skada, måste man dock förvåna sig över att icke ytterligare värden gingo till spillo, då genom den hårda vinden flygbränder kastades ut över barrskogen och den täta bebyggelsen av badstugor och sommarvillor. Vad som främst bidrog till att elden kunde begränsas, så att den svärsättliga barrskogen icke antändes, i vilket fall även en stor del av småstugorna skulle förstörts, var den stora insatsen av brandmän, frivilliga och militär, samt säkerligen även det förhållandet att gräset i skogen var genomvätt av dagg och dessutom, och inte minst, den rikliga tillgången på vatten.

Erfarenheter.

Av de erfarenheter, som gjordes vid denna brand, kan bl. a. nämnas att då civilförsvarets alarmtyfoner användes för att inkalla reservbrandkåren visade det sig, dels att många av de personer, som bodde närmast den ena av tyfonerna, icke väcktes av signalerna, dels att en mycket stor del av stadens telefonabonnen-

ter vid detta larm omedelbart ringde till telefonstationen för att fråga vad som var å färde och härigenom blockerade telefonstationen. Trots att televerket bemästrade denna situation och snabbt inkallade personal, var det ytterst svårt att från brandstationen komma i telefonförbindelse med Slöinge och Halmstad vid tillkallandet av förstärkning därifrån.

Den goda nyttan av en slangutläggningsjeep konstaterades särskilt vid denna brand, men dessutom framgick det att jeepen bör vara väl utrustad med grenrör och strålrör för att slangutläggning skall kunna göras till plats, där icke någon brandbil placerats.

Det framstod även som en fördel att en brandbil med vattentank hölls rörlig och utan tidsutdräkt kunde dirigeras till sekundärbränder, och således icke låstes fast vid vattentag eller dylikt.

Vidare bör understrykas den stora nyttan av radiotelefonen, varigenom kontakt kunde upprätthållas med brandstationen och de olika släckningsenheterna samt med polisen. Härvid är det en stor fördel, att polisen använder samma frekvens, i varje fall på platser, där radiotraffiken icke är för stor.

För Falkenbergs badort var givetvis Strandbadsbranden strax före öppnandet för sommarsäsongen ett hårt slag, men stadens myndigheter ha icke vilat på hanen utan på allt sätt påskyndat återuppbyggandet, så att nu knappt mer än sex månader efter branden man redan kan på platsen se konturerna av det nya Hotell Strandbaden, som uppföres i brandsäker konstruktion samt i utökad och moderniserat skick och beräknas vara klart i god tid för att kunna taga emot den kommande sommarens badgäster.

C. O. Holmström.

NYTT FRÅN BYGGNADSTYRELSEN m. fl.

Televisionsantennor.

Byggnadsstyrelsen meddelar beträffande det tekniska utförandet av televissionsantennor bl. a. att vid installationer i befintliga byggnader bör nedledningar kunna dragas genom icke rensningspliktiga ventilationskanaler. Inplacering av ett flertal nedledningar i gemensam ventilationskanal bör ur ventilationssynpunkt undvikas. Samråd bör i dessa frågor alltid ske med vederbörande skorstensfejarmästare.

Det bör även beaktas att antennen på tak fästes på betryggande sätt samt placeras så att sotning, snöskottning eller annat arbete på tak ej hindras. (9.1.1958)

Invändig beklädnad av garage till enfamiljshus.

Beträffande dispens från garagebestämmelserna för 116 enfamiljshus meddelar byggnadsstyrelsen efter samråd med statens brandinspektion följande.

I anslutning till varje villabyggnad anordnas garage med ytterväggar av regelstomme och slät eternit respektive träpanel och läkt. Taktäckningen utgöres av 2 lag papp på träpanel och åsar av trä. Mellan garaget och bostaden förlägges ett förråd. Väg mellan bostaden och förrådet utgöres av regelstomme med 10 cm mineralull och gipsskivor på båda sidor. Väg mellan förrådet och garaget utföres av regelstomme med spåntad träpanel mot garaget. Garaget saknar invändig förbindelse med bostadsutrymmen.

Byggnadsstyrelsen medger för ifrågasatt bygggnader angivna utföranden av garagen utan den i BABS föreskrivna brandhårdiga beklädnaden på inre vägg- och taktytor. Styrelsen har intet att erinra mot användning av skyddsbelagd papp under förutsättning att takpappan har sådana egenskaper att den

skyddar underliggande takpanel mot antändning av flygbränder enligt statens provningsanstalts normalmetod för flygbrandprovning. (13.2.1959)

Byggnadsstyrelsens meddelande 1958: 5

Efter samråd med bl. a. statens brandinspektion meddelar byggnadsstyrelsen till Stockholms stads byggnadsnämnd följande beträffande tolkning av punkt 4 av rubr. meddelande.

Genom ändringen av anvisningarna erhålles ett förenklat utförande såväl vid imrörs genomgång av skåps- eller garderobsinredningar som vid förläggning av sådant rör i vinkeln mellan vägg och innertak av brännbart material. I det förra fallet kommer normalt endast en obetydlig del av imrörets yta att ligga an mot brännbart material, medan i det senare fallet två sidor av imröret gränsar an mot brännbart material och de övriga två sidorna normalt icke inklädes. Dessa utföranden kan enligt meddelandet godtagas.

I de fall då värmeisolering eller kringklädnad av imrör av plåt eller asbestcement erfordras, gäller den i meddelande 1956: 1 givna föreskriften att sådan kringklädnad eller isolering skall utgöras av icke brännbart material. Sådant imrör får således icke framdragas genom eller i brännbar bjälklagsfyllning såvida ej röret klätts med obrännbart material. Det synes lämpligt att den obrännbara isoleringen ges en tjocklek av minst 5 cm och, då den utgöres av mineralullsmatta e. d., pålägges i två lager med sismellan förskjutna fogar. (16.12.1958)

Brandsäkert bjälklag.

Enligt byggnadsstadgan 64 § 1 mom. skall för byggnad i 3 eller flera våningar vertikala bärverk, bjälklag över källare samt översta på brandsäkert bärverk vilande bjälklag eller innertakskonstruktion utföras brandsäkert. Byggnads AB Henry Ståhl, Norrköping, har ifrågasatt huruvida detta översta på brandsäkert bärverk vilande bjälklag kan utföras av 16 cm betong samt isoleras med 20 cm kutter-spån. Takstolen avses utföras i träkonstruktion.

Byggnadsstyrelsen meddelar i samråd med statens brandinspektion att ett bjälklags brandklass icke ändras genom beläggning med brännbart material. Genom den föreslagna isoleringen med 20 cm kutter-spån har sålunda ingen förändring i bjälklagets brandsäkerhet vidtagits. Något hinder mot att utföra denna konstruktion finnes sålunda icke. (17.2.1959)

B. Sjöstrand.

Befattningen som

Brandchef

i Visby stad kungöres härmed till ansökan ledig, med tillträde den 1/7 1959.

Kompetensfordringar: Brandchefskurs kat I. Befattningen är placerad i lönegrad A. 18. Beklädnadsersättning utgår enligt gällande bestämmelser.

För innehavaren av befattningen gälla stadens tjänste- och pensionsreglementen.

Sökande, som önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring för löneklassuppflyttning, skall ange detta i ansökan.

Till brandstyrelsen i Visby ställd ansökan åtföljd av åldersbetyg och de handlingar sökanden önskar åberopa, samt efter anmodan läkareintyg, skall till stadskansliet, Rådhuset, Visby, vara inkommen senast den 9/5 1959.

Upplysningar lämnas pr telefon växel 153 60: 58 eller 60.

Visby den 20 mars 1959

Brandstyrelsen.

Brandförman

En befattning som brandförman vid Säffle stads brandkår är till ansökan ledig. Sökande skall ha genomgått brandförmankurs kat. I vid Statens Brandskola. Är sökande kunnig inom brandteleanläggning ger detta företräde till befattningen.

Befattningen är f. n. placerad i lönegrad A 11, ortsgrupp 3. Beklädnadsersättning utgår med 528:— kr per år. Pensionsavgifterna betalas av staden.

Sökande, som för löneklassuppflyttning vill räkna sig tillgodo tidigare tjänstgöring, skall i ansökan ange detta.

Befattningshavaren är skyldig ställa sig till efterrättelse gällande tjänste- och avlöningsbestämmelser. Sökande skall efter anfordran kunna förete läkarintyg.

Till Säffle Stads Brandstyrelse ställd ansökan åtföljd av åldersbetyg, meritförteckning och de övriga handlingar, sökanden önskar åberopa, skall senast den 30 april 1959 vara ingiven till brandchefen i Säffle.

Säffle den 25 mars 1959

Brandstyrelsen.

Grängesbergsbolaget

söker brandinstruktör och idrottsledare.

Tjänstgöring ombord i rederiets fartyg.

Sökanden skall ha genomgått brandmannautbildning samt lägst Statens Brandskolas brandförmankurs kat. I.

Intyg angående lämplighet som idrottsledare skall företes.

Ansökan med betygsavskrifter och åldersintyg samt löneanspråk insändas f. v. b.

till **Svenska Brandskyddsföreningen**
Brunkebergstorg 15, Stockholm C.

Ansökningshandlingarna bör vara föreningen tillhanda före den 1 maj 1959.

Brandförman

En befattning som brandförman i Österhaninge Brandkår ledigförklaras härmed för tillträde den 1 juni 1959 eller snarast därefter under förutsättning av Österhaninge Kommunalfullmäktige beslut.

Begynnelselönen enligt lönegrad A 11. Befattningshavaren skall ha genomgått brandförmankurs vid Statens Brandskola eller inneha därmed jämförliga kunskaper.

I uppgiften ingår bl. a. skötsel av brandstation, materielvård, bil- och pumphäringar, brandsyn, besiktningar o. dyl.

Befattningshavaren är skyldig underkasta sig instruktioner och tjänstgöringsreglemente för befattningen samt de ändringar däri som kunna komma att beslutas.

Sökande som önskar tillgodoräkna sig tidigare anställning skall ange detta i ansökan. Lämplig sökande kan ev. påräkna förordnande för uppehållande av arvodesbefattning som brandchef i kommunen, varvid särskild ersättning utgår efter överenskommelse.

Brandchefsarvodet är ej pensionsgrundande. Till Brandstyrelsen ställd ansökan åtföljd av åldersbetyg, meritförteckning och övriga handlingar som sökande önskar åberopa skall vara brandstyrelsen tillhanda senast den 1 maj 1959. Adress: Mörbyhanden. Läkarintyg infördras senare.

Österhaninge den 15 april 1959

Brandstyrelsen.

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1956

13. (Dnr 259/1956 Kom.-dep.)

Ang. föreläggande att borttaga vindsinredningar.

Hos byggnadsnämnden i Partille kommun anmäld vederbörande byggnadsinspektör, att inom det s. k. Brattåskärmsområdet av Sävedalens municipalsamhälle utan byggnadslov verkställts inredning av vindarna till vissa i 2 våningar uppförda bostadshus, nämligen inredning av 3 rum, kokvrå, hall och vattenklosett å vinden till ett hus å O. Gernandt tillhöriga tomten nr 2 i kv. Akervindan, inredning av 2 rum och vattenklosett å vinden till ett hus å K. Gustafsson tillhöriga tomten nr 1 i kv. Kattfoten, inredning av 2 rum å vinden till ett hus å K. Olinde tillhöriga tomten nr 1 i kv. Kardborren. Byggnadsnämnden antecknade till protokollet vid sammanträde den 2/3 1951, att enligt av Kungl. Maj:t den 16/5 1947 fastställd stadsplan för Brattåskärmsområdet byggnad inom de ovanberörda kvarteren finge uppföras med högst 2 våningar, samt beslöt vid sammanträdet, att jämlikt 164 § byggnadsstadgan ålägga envar av klagandena i vad hans tomt anginge, vid vite av 1.000 kr., att inom 2 mån. från delafäendet av beslutet borttaga den verkställda vindsinredningen och bringa byggnaden i överensstämmelse med av nämnden fastställda ritningar, vid äventyr att åtgärderna komme att vidtagas genom nämndens försorg på ägarens bekostnad. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, där klagandena, var för sig, anförde besvär över byggnadsnämndens beslut, 4 särskilda utslag den 18/7 1952 förklarade att, enär klagandena ej visat skäl av beskaffenhet att föranleda upphävande av eller ändring i byggnadsnämndens beslut, besvärerna lämnades utan bifall, dock att den tid, före vilken föreläggandena skulle hava fullgjorts, bestämdes till den 1/1 1953. Hos Kungl. Maj:t hemställdes klagandena, var för sitt vidkommande, att, ehuru de genom att inreda vindsvåningarna överträtt gällande bestämmelser, föreläggandena att borttaga dessa inredningar måtte upphävas samt, i 2:a hand, att med rivningen av dem måtte få anstå i avvaktan på utgången av väckt fråga om ändring i bestämmelserna om dyl. inredningar. — Det blev upplyst i målet att enligt av länsstyrelsen den 7/8 1953 fastställd ändring av stadsplanebestämmelserna inom de ovan oförmälda kvarteren utöver det tillåtna våningsantalet vind finge inredas till 1/3 av sin yta, där byggnadsnämnden så prövade lämpligt och, i vissa fall, under förutsättning att den inredda delens behov av dagerbelysning tillgodosåges genom fönster i gavelfasad. Regeringsrätten: som i målet blivit upplyst, att Olinde icke längre är ägare av tomten nr 1 i kv. Kardborren med därå uppförd byggnad, varda myndigheternas beslut, i vad angår föreläggande för Olinde, av regeringsrätten upphävda. Vidkommande övriga klagandes talan hemställer regeringsrätten, att Kungl. Maj:t måtte, med hänsyn till den av länsstyrelsen fastställda ändringen av stadsplanebestämmelserna och till omständigheterna i övrigt undanröja myndigheternas beslut i nu förevarande delar av målet och visa detta därutinnan åter till bygg-

nadsnämnden för prövning, huruvida och under vilka villkor byggnadslov böra jämlikt nu gällande bestämmelser meddelas för bibehållande av större eller mindre del av vindsinredningarna i Gernandts, Gustafssons och Lavins byggnader. — Vid målets fördragning inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 25/5 1956 beslöt i enlighet med regeringsrättens hemställan.

14. (Dnr 695/1956 Kom.-dep.)

Ang. byggnadslov.

Hos byggnadsnämnden i Göteborg anhöll Bostadsföreningen Kageledsgatan 8 u. p. a. och Elektriska Svetsningsaktiebolaget om byggnadslov för inredande av en kokvrå å vinden i en föreningens tillhörig, å tomten nr 3 i 114:e kv. Dekoratorien i staden uppförd byggnad. Av handlingarna i målet framgick, att byggnaden innehöll 2 bostadslägenheter med kök, varjämte vissa bostadsutrymmen inretts å byggnadens vind. Sedan v. stadsarkitekten i ett till byggnadsnämnden avgivet yttrande avstyrkt bifall till föreningens ansökan, enär enligt gällande stadsplan högst 2 lägenheter finge inredas i byggnaden, beslöt byggnadsnämnden vid sammanträde den 21/12 1954 på sålunda angivet skäl lämna ansökningen utan bifall. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, där föreningen häröver anförde besvär, utslag den 7/2 1956, fann icke skäl göra ändring i byggnadsnämndens beslut. I de underdåniga besvärerna yrkade bolaget och föreningen — med förmålan att byggnaden beboddes uteslutande av hos bolaget anställda personer — att ifrågovarande byggnadslov måtte beviljas. Regeringsrätten: Enär bolaget icke visat sig äga behörighet att föra talan mot länsstyrelsen utslag, finner regeringsrätten bolagets besvär icke kunna upptagas till prövning. Vidkommande härefter de av föreningen anförda besvärerna finner regeringsrätten ej skäl att göra ändring i länsstyrelsen utslag.

15. (Dnr 756/1956 Kom.-dep.)

Ang. föreläggande att reparera byggnad.

Sedan till byggnadsnämnden i Södertälje anmälts, att vissa bristfälligheter förefunnits å en bostadsbyggnad å tomten nr 8 i kv. Älgen i Södertälje, beslöt nämnden vid sammanträde den 7/12 1954 förelägga R. Franzén, såsom ägare av tomten, vid vite av 500 kr. att senast den 1/7 1955 hava målat byggnaden utvändigt samt lagat uppkomna skador å puts, plåtarbeten och fönster. Över byggnadsnämndens beslut anförde Franzén besvär hos länsstyrelsen i Stockholms län. I ett av länsstyrelsen inhämtat yttrande anförde härefter Länsarkitekten: Ifrågovarande byggnad vore ett mindre hyreshus av reveterat trä under tegeltak. Vid besök på platsen hade kunnat konstateras, att vissa sprickor, trots gjorda lappningar, förekomme i fasadputsens, att nedre delen av fasaden vid omfångningen erhållit en från fasaden i övrigt avvikande färgton, samt att plåtarbeten och snickerier vore i behov av målning. Det vore givetvis av betydelse att dessa brister avhjälpes. Byggnaden syntes emellertid icke för det dåvarande vara i sådant skick att hälsofara föreläge eller att hälffasthet och brandsäkerhet äventyrades. Ej heller syntes bris-

Oljeskador

Inbland inträffar oljeskador i samband med brustna oljecisterner, olaga utsläpp av oljebåtar och liknande. Vid de besvärligheter som uppstår på grund av sådana "olyckor" kallas ofta brandkåren, varför det kan vara av värde att återge något om möjligheterna att råda bot på sådana skador.

Det finns bestämmelser mot missbruk av olja, särskilt gäller dessa bestämmelser fallet "oljeutsläpp" vilka medfört en större försiktighet vid behandlingen av oljeprodukter såväl vid lagring som transport och konsumtion. Genom den alltmer ökade användningen av olja i det moderna samhället kommer emellertid oljeskadorna säkerligen att öka och brandkåren får därför ytterligare ett arbetsfält.

Oljan har förmåga att spoliära värden genom övertäckning med en s. k. oljefilm, vilken bl. a. orsakar förstörda vattentäkter, nedsölad materiel, förstörda inventarier och stundom även förluster i djurliv.

Vad kan då göras för att begränsa en oljeskada?

Om oljeuttrinningen skett på land bör som första åtgärd jordvallar eller dylikt läggas upp för fördämning.

Har oljeuttrinningen skett på vatten bör omedelbart oljan inhägnas med s. k. "läns".

Har inte brandkåren tillgång till sådana speciallänsar kan man i nödfall nöja sig med stockar. Viktigt är emellertid att åtgärderna blir utförda snabbt innan oljan hinner sprida sig och skada ett större område.

Nästa åtgärd är att på ett eller annat sätt söka suga eller pumpa bort oljan från det inhägnade området. Detta är emellertid oftast omöjligt att genomföra då oljeskicket i allmänhet är alltför tunt eller att det har sugits upp av jord eller liknande.

Dessa är de uppgifter brandkåren kan utföra vid en oljeskada. Utryckningsbefälhavaren bör emellertid rekommendera ansvarig person att kontakta försäkringsbolag eller att direkt ta

kontakt med firma som åtager sig upprensning efter oljeskador.

En hälsingborgsfirma har under sista åren utfört en del intressanta oljerenningar av vilka kan nämnas:

1. *Överspolning av olja 4.* Skador på byggnader, maskincentral och trädgård. För rensningsarbetet behövdes 2 man i 1 vecka.
2. *5.000 liter olja förstörde brunnar, vattentäkter och rörledningar.* Efter två veckors rensningsarbete visade hälsövardsnämndens prov inga spår av olja.
3. *Ett fartyg släppte ut 4.000 liter brännolja 4* som fördes in mot badstränder, bryggor och båtar. Efter 9 dagars arbete var spåren efter oljeutsläppet borta.

Som en sammanfattning kan gälla att möjligheter finnes att minska skadeverkningar som kan uppstå genom uttrunnen olja, bara att första ingripandet sker snabbt samt att experter anlitas för det efterföljande rensningsarbetet.

O. Arvidson.

Automatiskt Brandalarm A.-B.

SYSTEM TJEDER

Stockholm - Malmköping

AV FÖRSÄKRINGSBOLAGEN GODKÄND

ANLÄGGARFIRMA I HÖGSTA

RABATTKLASS

MED AUTOMATISKT

BRANDALARM

kan liv och värden räddas

AUTOMATISKT BRANDALARM A.-B.

Huvudkontor och fabrik MALMKÖPING

Tel. 338 växel

Avd.-kontor Stockholm	Avd.-kontor Göteborg	Avd.-kontor Malmö	Servicestation Norrköping
Tel. 32 08 88	Tel. 20 51 11	Tel. 365 06	Tel. 267 11

terna innebära direkt vanprydnad. Byggnadsnämnden torde således knappast hava stöd i byggnadsstadgan för det gjorda föreläggandet. Länsstyrelsen, utslag den 16/4 1955, prövade, med hänsyn till vad länsarkitekten i målet upplyst och anfört, skäligen undanröja byggnadsnämndens beslut. Regeringsrådet: ej ändring.

Stig. G. Holmberg.

Branddammar som beredskapsarbete

Hedesunda kommun i Gävleborgs län har hos arbetsmarknadsstyrelsen anhållit om medgivande att såsom beredskapsarbete få anlägga 10 st. brandbrunnar till en beräknad kostnad av 50.000 kronor.

Civildörrsstyrelsen hade efter verkställd granskning av det tekniska underlaget liksom av de gjorda kostnadsberäkningarna tillstyrkt framställningen. Länsbrandinspektören i Gävleborgs län hade dessförinnan under hand vitsordat att inom kommunen ur brandförsvarsynpunkt förelåg behov av de föreslagna brandbrunnarna.

Härefter medgav arbetsmarknadsstyrelsen — beslut den 20 februari 1959 — att såsom statskommunalt beredskapsarbete finge, under förutsättning att laga hinder däremot icke mötte, för en beräknad kostnad av 50.000 kronor utföra 10 st. brandbrunnar inom kommunen, belägna på sätt marke-

rats på en till ansökningen fogad karta samt att statsbidrag finge utgå med 50 procent av styrkta, av styrelsen godkända kostnaden därför, dock med högst tjugofemtusén (25.000) kronor.

Vid dammarnas utförande skulle iakttagas vad civilförsvarsstyrelsen anförde i sitt yttrande.

I övrigt skulle beträffande ifrågakvarande beredskapsarbete gälla vad som angives i "Allmänna villkor av den 2 januari 1959".

Arbetsmarknadsstyrelsen emotsåg bestyrkt protokollsutdrag, utvisande att kommunalfullmäktige beslutat mottaga statsbidraget på i denna skrivelse angivna villkor. Hade sådant utdrag icke kommit styrelsen tillhanda inom tre månader, kunde styrelsen komma att upphäva statsbidragsbeslutet.

S.-G. H.

Glädjande brandförvarsintresse

Kungl. Järnvägsstyrelsen har under senare år visat ett glädjande vidgat intresse för brandförsvaret. Våren 1957 utgavs ett "särtryck 320, Brandförsvaret", som ett led i SJ brandförvarsstråvan. Och sedan dess utges tid efter annan "brandförvarsmeddelande" i olika frågor rörande såväl det förebyggande som det släckande brandförsvaret. Det senaste meddelandet, nr 1/1959, behandlar dels rapportering av brand och brandtillbud, dels brandsorsaksundersökning. Ett cirkulär — också det i form av brandförvarsmeddelande — rörande brand i tåg utkom samtidigt. Enligt detta meddelande inträffade under föregående år 27 bränder eller tillbud i lok, motorvagnar och rälsbussar samt 20 i person- och godsvagnar. Bl. a. förstördes en restaurangvagn helt genom brand. Cirkuläret, som bl. a. tilldelats tågpersonal, behandlar brandsaker i tåg, hur de skall förebyggas samt hur man bör handla vid brand i tåg.

Det av SJ visade brandförvarsintresset kommer säkerligen att bära frukt.

Ek.

VÄNNOR EMELLAN.

— Snälla Du, hur gick det för Er? Jag hörde att det varit eldsvåda i Pelles ateljé.

— Rena katastrofen, förstär Du. Brandmännen hann rädda varenda tavla.

Motorcykelbrand

Jag har tagit fasta på "Brandkärstidskrifts" uppmaning att skriva om man har något på hjärtat och vill göra propaganda för följande.

Vid motorekylbränder har jag lagt märke till att de motorekylar, som blivit lagda ner på sidan, inte blivit så förstörda som de, vilka stått på sitt ställ.

Orsaken till att de motorekylar, som vid starten råkat ut för förgasbrand och stått på sitt ställ, blivit så illa åtgångna är att lågorna från förgasaren går rätt upp och bränner av plastslangen så att bensinen strömmar från tanken ner till elden. Ingen brukar våga eller ge sig tid att stänga bensinkranen som merendels sitter under bensintanken. Följden blir en kraftig låga som tänder sadel och däck samt upphetar tanken. Risk för explosion uppstår, och har även inträffat med personskador som följd.

Om den som råkar ut för förgasbrand däremot lägger ner motorekeln går lågorna från förgasaren rakt upp och ett bättre läge för släckning erhålles. Rädslan för att bensintanken skall explodera är mindre och det går lättare att kväva elden med en säck eller dylikt.

Lämpligt är att tala om för de skolornas, som kommer till brandkåren för att lära sig praktisk eldsläckning, hur man skall förfara vid motorekyl- och mopedbränder.

Ragnar Williamsson.

Ett besök vid brandkåren i Pilzen

I juni månad 1958 hade jag nöjet deltaga i en idrottsresa till Tjeckoslovakien. Inget var naturligare än att jag redan första dagen framförde ett önskemål att få tillfälle besöka en brandstation och sammanträffa med de tjeckiska yrkeskollegerna. En i det närmaste hel dag hade jag tillfälle studera Pilzens brandstation och samtala med personalen där.

Vid ankomsten mötte befälet med chefen i spetsen, som hälsade välkommen. Först gjorde vi en rundvandring i lokalerna, där jag kunde konstatera att förläggningen, expeditionerna, vagnhallen och vaktens var mycket enkla och bra, men knappast med den "lyx" vi äro vana vid här hemma (på de flesta håll). Telegrafvaktens bestod helt av kvinnlig personal. Sex damer var anställda och arbetade i tre skift. Endast goda erfarenheter hade de av detta system och det må nämnas att hittills endast en av damerna gift sig med en brandman.

Pilzen är en stad på c:a 200.000 innevånare och har en yrkeskår på 88 man, allt befäl inräknat. Dessutom finnes ett mycket stort antal borgarkärer, med egna stationer runt om i staden och dess utkanter. Borgarkär kanske är fel att säga, snarare skulle jag

vilja likna dem vid våra reservbrandstyrkor, för uttagningen sker på samma sätt. Någon ersättning i penningar utgår icke till denna reservstyrka, utan staten svarar endast för den personliga utrustningen, materiel och givetvis en bil. Ett förvänsansvärt litet antal uttryckningar för eldsvåda hade kåren haft under 1957, endast c:a 90.

Yrkeskåren tjänstgjorde ett dygn och var fri två, men det ena av dessa måste vederbörande vara inom hörhåll för alarmeringen och vid behov inställa sig utan ersättning. Ambulanstjänsten var helt fristående och borttagen från brandväsendet. Den effektiva arbetstiden var ungefär lika som här hemma.

Brandsynearbetet utfördes av speciella "brandingenjörer". Brandredskapen, främst kemiska handeldsläckare av samma typer som vi har, fanns det gott om och var alltid öppet placerad, ofta direkt på väggen utombus.

Materielen var i stort sett densamma som här hemma. Första utryckningsenheten bestod av en tankvagn med frontpump, stegvagn Magirus samt en redskapsvagn. Motorsprutorna voro av samma märke i tre storlekar 800, 1600 och c:a 2500 l/min. Skarv- och utskjutsstegarna voro utförda helt i trä. Rökskyddet låg något efter. Slangen bestod av 3" matarslang och 2" manöverslang. Grenrören var med tre uttag, d. v. s. man kunde fortsätta med matarledningen och på så sätt sätta in ytterligare grenrör på matarledningen. Strålrören var ungefär desamma, som vi använder för grovslang. Vattenkanoner och skumrör var våra äldre modeller. Utryckningstiden var c:a 30 sek.

Utbildningen, som bestod av mycket teori, var ganska hård och övningsprogrammen inrymde en hel del idrott. Befordringarna skedde efter militärt mönster. För att erhålla den första befordran fordrades minst sex års tjänstgöring. Två speciella tidsskrifter för brandväsendet utgavs. En teknisk tidsskrift, som utkom en gång i månaden. Den andra var i första hand avsedd för de "frivilliga" kårerna och utkom två gånger i månaden. Dessutom utgavs massor med instruktiva blad angående skyddsavstånd, säkerhetsföreskrifter och lämpligaste sättet att bekämpa eld i olika sammanhang.

C:a 60—65 % av personalen avlade årligen prov för ett speciellt märke "för mönstergill brandman". Märket omfattade: teori, praktiskt kunnande samt idrott. Årligen arrangerades mästerskap individuellt och för lag.

Arne Fagerberg.

Förslag till stadgeändring

Vid Svenska Brandkårernas Riksförbunds årsmöte den 8—9 maj 1958 i Uppsala förelåg en motion från Solna-Sudbybergs brandkår om utökning av antalet ledamöter i styrelsen så att representant för städernas brandstyrelser skulle kunna beredas ledamotskap.

Vid styrelsesammanträde den 11 mars 1959 beslöt styrelsen framlägga för årsmötet den 12—13 juni i Jönköping förslag till ändring av § 8 första stycket i förbundets stadgar.

Lydelsen skulle vara:

"Riksförbundet företrädes av en centralstyrelse bestående av minst tolv och högst fjorton ledamöter, däribland förbundets ordförande och vice ordförande, och sju suppleanter, samtliga valda för en tid av tre år, dock att av de första gången valda ordinarie ledamöterna, efter lottnings, 4 skola avgå efter första och 4 efter andra året, och av de valda suppleanterna, likaledes efter lottnings, 2 skola avgå efter första och 2 efter andra året. Avgående kan omväjlas."

Kan Du klara följande frågor?

1. Hur mycket minskar en tryckluftsapparat i vikt sedan luftförrådet har tömts? Apparaten är försedd med en 5-liters behållare fylld till 150 atö.
2. Kan man till ett vanligt skumrör (KR-200, MR-200 eller KR-II-KS) använda 38 mm smalslang? Frågan har uppstått i samband med utrustning av en vattentankbil för snabbangrepp med skum då det visat sig att den vanliga 63 mm slangen tar lång tid att fylla och att en stor del av det medförda vattenförrådet går åt att fylla slangen.
3. Hur luktar gasen koloxid (kolmonoxid)? Vilken färg har den?

Svar i nästa nummer.

Svar på frågorna i nr 3/1959.

1. Skall vägg- och taktytor i ett 2-vånings trähus förses med brandhärdig beklädnad när vinden inredes in till $\frac{1}{2}$ -del?

Svar: Byggnadsstadgans 47 § 2 mom 2 stycket lyder: "Såsom våning skall och, där ej annat är föreskrivet eller uppenbarligen förutsatt, anses vind, å vilken bonings- eller arbetsrum finnes inrett". Stadsgans 65 § 3 mom säger: "I byggnad med högst två våningar, inredd vindsvåning inräknad, skola o s v". Härav framgår att 2-våningshuset med bonings- eller arbetsrum på vinden skall hänföras till kategorin 3-våningshus. Enligt samma mom, skall inre tak- och väggytor ovan källarbalklaget förses med åtminstone brandhärdig beklädnad.

2. Finns det några bestämmelser om ersättning för släckningshjälp till våra grannländer, och i så fall vilka bestämmelser?

Svar: I bekämpandet av den stora brädgårdsbranden vid Karihaara inom Kemi stadsområde i Finland den 30 september 1949 deltog sju svenska brandkärer. Räkning på resp. kårs släckningskostnad gick via länsstyrelsen till svenska inrikesdepartementet, som enligt uppgift ansåg att det måste bli en riksdagsfråga. Efter nio års parlamentarande utbetalades ersättningarna genom Kemi stad, som erhållit medel från finska staten.

Övertorneå kommun har vid några tillfällen hjälpt sin finska granne. Kostnaderna har ersatts av den finska kommunen. Brandkären i Karesuando kallades i november 1956 till branden i Kilpisjärvi turiststation (vid Tretriksroset). Stationen ägs av finska staten. Någon ersättning har ännu ej utbetalats.

Haparanda på svenska sidan och Torneå på finska sidan hjälpa varandra utan att debitera några kostnader.

Några bestämmelser som reglerar ifrågavarande ersättning finns ej, men ett gränsavtal synes erforderligt.

3. Får en tankbil med ej tömd tank, innehållande 1 klass eldfarlig olja förvaras i garage?

Svar: Nej. Enligt förordningen om eldfarliga oljor § 3 mom 1 äger bestämmelserna icke tillämpning på den eldfarliga olja, som förvaras i fordonets fasta behållare eller i sådan reservbehållare, som är försedd med godkända säkerhetsanordningar. I ändringsbestämmelser SFS 342/1949 må polismyndighet, då skäl därtill är på ansökan medgiva ökning till den mängd, som må finnas i mindre förråd. Några andra bestämmelser synes för närvarande inte finnas.

Eskil Jansson

HAR NI HÖRT...

den här münchhausiaden från en golfbana? Det var hr A, som berättade:

— Vanligen brukar jag slå bollen precis dit jag vill. Men den gången hade jag otur. Bollen studsade in genom ett fönster i en villa och slog omkull en fotogenlampa, som antände gardinerna...

— Hur gick det då?

— Bra förstås. Jag tog upp en annan boll, beräknade slaget noga, klämde till och träffade brandskåpet. Inom fem sekunder var brandkären där och kvävde elden i dess linda.

Statens Brandinspektion

Meddelande nr 1958: 7

behandlar riksskogsbrandstatistiken 1957.

Av statistiken framgår, att antalet bränder är något större än 1956 medan skador och släckningskostnader per brand är avsevärt mindre. Endast en större brand — en vårbrand — om c:a 200 ha inträffade, nämligen i Halland.

Utvecklingen går alltmot därhän — särskilt gäller detta södra och mellersta Sverige — att den kommunala brandkåren verkställer släckningsarbetet.

Beträffande brandorsaken har gruppen "okänd orsak" något reducerats under 1957. Stegring utvisar däremot särskilt gruppen "minderåriga", som numera utgör den långt övervägande delen av kända orsaker.

Meddelandet inrymmer ett flertal tabeller med statistiska uppgifter.

Cirkulär nr 25,

av december 1958, föreligger med *anvisningar angående användande av tryckluftapparater för rökdykning.*

I det omfattande, rikt illustrerade, cirkuläret lämnas till en början ingående beskrivning av tryckluftapparaten (närmast den svenska) konstruktion, i samband varmed bl. a. framhålles att ansiktsmasken bör vara en gummimask, som har ett styvare utförande än de vanliga tygmaskerna.

Beträffande luftförrådet framhålles, att med en medelförbrukning av 40 l/min. blir användningstiden hos en tryckluftsapparat med behållare, som är godkänd och fylld till ett behållartryck av 200 atö,

vid 1 st. 5 l. behållare = 25 min. med vikt 12,5 kg.,

vid 1 st. 7 l. behållare = 35 min. med vikt 14,8 kg.

Mellan ovan angiven "normalutrustning" bör ske.

Cirkuläret inrymmer även fylliga anvisningar för apparattypens iordningställande före och efter användning, för dess förvaring och kontroll, samt för rökdykningens utförande med exempel på säkerhetsbestämmelser. Även en grundläggande stomplan för utbildning av rökdykare finns medtagen.

I cirkuläret vars grundläggande arbete utförts av brandkapten K. E. Nilsson, heter det i slutordet bl. a.: "För de minsta brandkårerna (brand-

kårsavdelningarna) kan friskluftapparat vara tillfyllest, men i övrigt bör *normalutrustningen utgöras av minst två tryckluftapparater.*"

Meddelande 1959: 1

behandlar *kopplings- och draganordningar för motorsprutor och dragfordon.*

I meddelandet erinras om att civilförsvarsstyrelsen år 1956 i skrivelse till länsstyrelserna förklarar att samtliga civilförsvaret tillhöriga *motorsprutor* — i regel i tätorter med mer än 5.000 innevånare — skulle fördes med *kopplingsanordning, m/cfs 52 (Ulvi 60 D)*. Samtidigt rekommenderades att förse även de kommunägda motorsprutorna med samma anordning. I skrivelsen ut-sades även dels att kopplingsanordning m/cfs *utan kostnad* skulle efter framställning utlämnas till högst antalet inom kommunen befintliga stats- och kommunägda motorsprutor, dels att *kostnaden* för monteringen skulle *bestridas av länsstyrelsen*, med en beräknad kostnad av 20 å 30 kr. per motorspruta. I skrivelsen erinrades vidare om att brandkårens *egna utryckningsfordon* äro försedda med *bogseringsanordningar* av skiftande konstruktion samt att kommun efter hänvändelse till länsstyrelsen skulle kunna erhålla lämplig draganordning (dragkula 60 mm med 200 mm balk) *utan kostnad*, men att monteringen skulle bekostas av kommunen.

Det är att beklaga, att inte detta erbjudande allmänt har accepterats av de kommuner, som erhölet erbjudandet.

I skrivelse den 24 januari i år har nu civilförsvarsstyrelsen anmodat länsstyrelserna att på ovan angivna villkor ställa kopplingar och draganordningar till förfogande för *alla* kommuner i landet.

Riksbrandinspektören understryker i meddelandet angelägenheten av att den anbefallda standardiseringen av kopplingsanordningarna med det snaraste kommer till stånd, icke minst med tanke på den ökade kommunala samverkan inom ramen för de s. k. brandförsvarkretsarna. Han rekommenderar brancheferna, bl. a., tillse, att alla kommunägda motorsprutor och fordon fördes med angiven koppling och draganordning, att vid nyanskaffning tillse att spruta och fordon äro försedda med angiven koppling resp. draganordning, samt att industribrandkårens i största möjliga utsträckning fördes med samma kopplingsanordningar.

Byt alltså Edra kopplingsanordningar snarast, om Ni inte redan har m/cfs.

Ny brandbil i Vrena

Bettna kommun i Södermanland har under hösten 1958 anskaffat ett nytt utryckningsfordon byggt på Volvo chassi typ L 430 med ett axelavstånd av 340 cm samt med 120 hkr motor. Fordonet har utrustats med Rubergspump typ F. I. 5 och vattentank rymande 1.200 l. Personalhytten har sittplatser för 6 man, 2 i främre och 4 i bakre sätet jämte utrymme för tryckluftsapparater, förbandslådor, reparationsverktyg m. m. Bilens mittparti, åtkomligt från båda sidor, har golv och hyllor på vardera c:a 2 m² och god plats för såväl 16 st. slanglådor som div. redskap för skogsbrandsläckning. Rakt över bakaxeln är vattentanken i storlek c:a 120×100×100 cm placerad. Härigenom finns god plats bakom de dubbla sidodörrarna för smalslang, strålrör, grenrör m. m. I bakre sidofacken förvaras brandposthuvud, nycklar och handredskap.

I "aktern" med dubbeldörrar bakåt finnes en uppfällbar och svängbar lastbrygga som jämte utrymmet bakom tanken vid behov bildar ett plan på c:a 1½ m² att vid hemfärd, då vattentanken tömts, lasta blöt slang på. På taket finns sedvanlig plats för utskjutsstege och sugslangar. *T. Flodkvist.*

Bensin i glasflaska

En skogsarbetare F. utanför Söderhamn, hade lördagen den 14 mars i år hämtat bensin till sin motorsåg. Bensinen transporterades i en 10 l. glassamejanne ("svagdricksflaska" — på svenska) i trähäck på en sparkstötting. Hemkommen på gårdsplanen skulle "soppa" till motorsågen (tvåtaktare = oljeblandad bensin) tillblandas. F. hällde från glasflaskan medelst tratt till en plåtdunk, vari tidigare hållts vederbörlig mängd olja.

Redan då cirka ½—1 liter bensin hållts över till dunken inträffade en förpuffning, så att bensinen i båda kärlen och på F:s ena hand fattade eld. Någon sprängning av kärnen inträffade lyckligtvis inte. Genom att F. vid detta tillfälle — till skillnad mot tidigare — stod på gårdsplanen och inte inne i ett uthus blev branden inte av större omfattning, allra helst som snö fanns tillgänglig för släckning. Genom att "köra" handen i en driva klarade sig F. från allvarligare brännskador. Även "burkarna" kunde snabbt släckas.

Jag har i lokalpressen låtit meddela varning för liknande fall, då det förekommer i stor omfattning att just skogsarbetare med motorsågar transporterar och förvara bensin i glasflaskor, som ha ganska stor benägenhet för statisk uppladdning. Då jag inte själv tidigare har kännedom om något liknande fall, kan måhända några rader i fackpressen vara på sin plats. Statisk uppladdning — gnidning med glasstav mot ylle och lackstav mot kattsinn — var under skoltiden för de flesta endast ett fysikaliskt experiment och ingenting mera. Den praktiska tillämpningen, som i det relaterade fallet, är långt ifrån klar för det stora flertalet. Alltså en liten varning i fackpressen med hopp om att densamma "knycs" till annan press.

Gunnar Nordström.

Motorspruta, API-120, säljes.

Kapacitet 1800 l/min vid 9 kg/cm², 75 hkr Penta-Marin-motor, tillverkad år 1941.

AHLAFORS FABRIKER, ALAFORS

Kamrer Ardner, tel. 0303/404 10

Befattningen som arvodesanställd 2:e vice Brandchef

vid Enköpings Brandkår förklarar härmed till ansökan ledig. Närmare upplysningar lämnas av brandchefen tel. 0171 - 308 79.

Ansökan före 1 maj 1959.

Brandstyrelsen i Enköping.

Statens Provningsanstalt

Cirkulär nr 18,

av januari 1959, lämnar förteckning över handbrandsläckare vilka efter provning vid Statens Provningsanstalt godkänts för olika användningsområden.

Cirkuläret lämnar detaljanvisningar, om de olika användningsområden för vilka de olika brandsläckarna godkänts — för brand i eldfarlig olja, där elektrisk högspänningsanläggning finns, för med flytande bränsle drivna motorfordon, för motorbåtar av olika längd, och så givetvis för bostäder. o. dyl.

Med tacksamhet noteras, att i cirkuläret utsäges att s. k. dvärgeldsläckare *icke* kan ersätta de enligt ovan godkända apparattyperna. (De är endast avsedda för släckning av förgasbrand.)

Litteratur

Statens brandsinspektion utgav under föregående år ett reviderat cirkulär — nr 21 — om installation om oljeeldningsanläggningar. Brandmästare G. A. Thulin, som för några år sedan utarbetade principritningar för då gällande oljeinstallationsanvisningar för förtydligande av desamma, har nu utgivit en ny och avsevärt utvidgad och förbättrad upplaga principritningar, avpassad efter bestämmelserna i det nya cirkulär nr 21.

De enkla, schematiska bilderna ger goda anvisningar om de mest viktiga säkerhetsåtgärderna ur brandskyddssynpunkt.

Ek.

Notiser

Årsmöte.

22/5 Stockholms läns Brandkårsförbund i Tumba.
23/5—24/5 Älvsborgs läns Brandkårsförbund i Amål.

Bilaga.

Som bilaga till detta nummer medföljer dagordning för Riksförbundets årsmöte i Jönköping jämte inbetalningskort.

Bemärkelsedagar

60 år.

27/5 Lindahl, Gunnar, v. brandchef, Kinna.

50 år.

25/5 Kull, C. G., brandmästare, Karlstad.
30/5 Wickman, K. S., brandmästare, Visby.

— Det går inte Svensson. Nyckeln sitter i låset.

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Organ för Svenska Brandkärernas Riksförbund
Utkommer omkring den 15 varje månad

Prenumerationspris: 7: — kr/år. Vid samtidig beställning av minst 5 ex. = 5: — kr/år. (Likvid sändes till Brandkärstidskrift, Jakobsbg. 14, Stockholm, Postgiro 48 70.)

Redaktör och ansvarig utgivare: Brandchef A. Ekberg, S. Promenaden 46, Norrköping, Tel. 293 70.

Annonschef: Förbundsdirektör A. Hegen, Jakobsbgat. 14, Stockholm C. Tel. 10 50 25.

OBS! Annonsmanuskript måste vara annonschefen tillhanda senast den 20 i månaden före den, då annons önskas införd.